

Jaarverslag 2021

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn

Stichting Christelijk
Speciaal Onderwijs

Meester van Hasseltlaan
7316 DK Apeldoorn
055-5889889
info@cso-apeldoorn.nl
www.cso-apeldoorn.nl

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pagina</u>
Bestuursverslag	
Algemeen instellingsbeleid	4
Verslag toezichthoudend orgaan	22
Jaarverslagen scholen, GMR en externe vertrouwenspersoon	24
Financieel beleid	49
Continuïteitsparagraaf	55
Kengetallen	62
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2021	65
Staat van baten en lasten 2021	66
Kasstroomoverzicht 2021	67
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	68
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	76
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	79
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	80
Bestemming van het resultaat	84
Gesegmenteerde staat van baten en lasten 2021	85
Gebeurtenissen na balansdatum	87
Verbonden partijen	88
Verantwoording subsidies	89
WNT-Verantwoording 2021	90
Gegevens over de rechtspersoon	100
Ondertekening door bestuurders en raad van toezicht	101
Overige gegevens	
Statutaire bepaling van het resultaat	103
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	104

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Inleiding

In dit bestuursverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn in het jaar 2021.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2021 van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn is opgesteld door Dyade Onderwijsbedrijfsvoering B.V. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor RA12 Accountants BV.

Kernactiviteiten en Beleid

Onder het bevoegd gezag van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn, met bevoegd gezag nummer 72464, vallen de onderstaande scholen:

<u>School</u>	<u>Brinnummer</u>
De Prinsenhof	01FJ
De Zonnehoek	02VX
De Boog	15DN

Doelstelling van de organisatie (Missie en visie)

CSO Apeldoorn is in de regio een sterke aanbieder in specialistisch onderwijs. Hoe bijzonder en speciaal een leerling ook is: CSO Apeldoorn gelooft dat er in onze maatschappij plaats is voor iedereen. Samen bieden we een veilige schoolomgeving, waar je rust en vertrouwen vindt. Iedereen kent elkaar; je mag zijn wie je bent. Elke dag opnieuw. Op onze scholen bieden we leerlingen een plek waar ze zich gehoord en gezien voelen. We bereiden de leerlingen voor op een toekomst die bij hun past. Tegelijkertijd kijken we waar de samenleving behoefte aan heeft. Zo gaan we op zoek naar passend vervolg waar we trots op kunnen zijn!

Ons doel is dat onze leerlingen zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren als volwaardig lid van de maatschappij. Voor leerlingen van 4 t/m 19 jaar met een specifieke onderwijskundige en/of ondersteuningsbehoefte, bieden wij alle leer- en ontwikkelingsmogelijkheden. Dit doen we vanuit ons hart en onze expertise.

Toelating en toegankelijkheid

Om toegelaten te worden tot één van de scholen van CSO is een TLV (Toelaatbaarheidsverklaring) nodig van het Samenwerkingsverband voor plaatsing in het SBO, (V)SO en PrO. Leerlingen zonder christelijke achtergrond zijn welkom op de scholen. Van de leerlingen en de ouders wordt verwacht dat zij respect hebben voor de christelijke opvattingen volgens welke het onderwijs wordt vormgegeven.

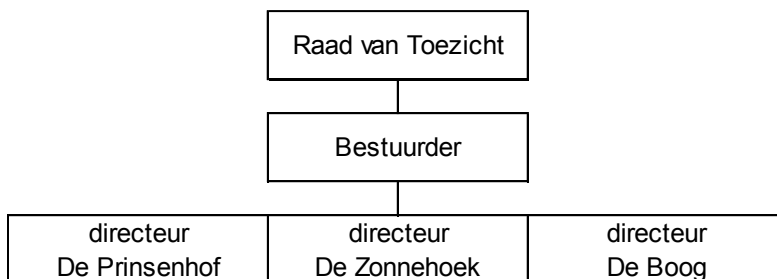
Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. De Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn is op 2 november 1982 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Apeldoorn onder dossiernummer 40103192. De juridische structuur is in 2021 niet gewijzigd. De statuten zijn ook niet aangepast.

Organisatiestructuur

De stichting kent een eenvoudige structuur. De bestuurstaken worden uitgeoefend door één bestuurder. Er is een Raad van Toezicht (RvT) die toezicht op de bestuurder uitoefent en onafhankelijk functioneert.

Dit geeft het volgende organogram:

Vanaf 1 januari 2022 zal de Zonnehoek twee directeurs hebben, één voor het SO en één voor het VSO.

Governance ontwikkelingen

De stichting heeft zich in 2018 omgevormd van een Raad van Bestuur met drie leden naar een structuur met een enkele bestuurder. De RvT heeft primair contact en overleg met de bestuurder. Daarnaast is er ook contact met het directeurenoverleg, de managementteams van de scholen en het GMR-platform.

In 2021 is gewerkt volgens dit governance-model. Er hebben geen wijzigingen in het model plaatsgevonden. De RvT die de afgelopen jaren altijd uit drie leden heeft bestaan, is in 2019 uitgebreid met een vierde lid. Dit is in 2021 gehandhaafd.

Het verslag van de raad van Toezicht is na het algemeen deel van het bestuursverslag opgenomen.

Code goed bestuur

CSO hanteert de Code Goed Bestuur van de PO-Raad en er zijn geen afwijkingen van die code. De scheiding tussen bestuur en toezicht is statutair vastgelegd.

In 2021 is de nieuwe Code Goed Bestuur vastgesteld.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur is ultimo 2021 als volgt samengesteld:

Bestuurder : dhr. L.H. Wijtsma

De Raad van Toezicht is ultimo 2021 als volgt samengesteld:

Voorzitter : P.J.H. Bouwsema
Lid : F.H. ten Klooster
Lid : L.K. van Oorspronk
Lid : E.G. Vos - van de Weg

Bezoldiging bestuur en toezichthouders

De bestuurder heeft een benoeming bij de stichting en ontvangt bezoldiging conform de bestuurderscao Primair Onderwijs.

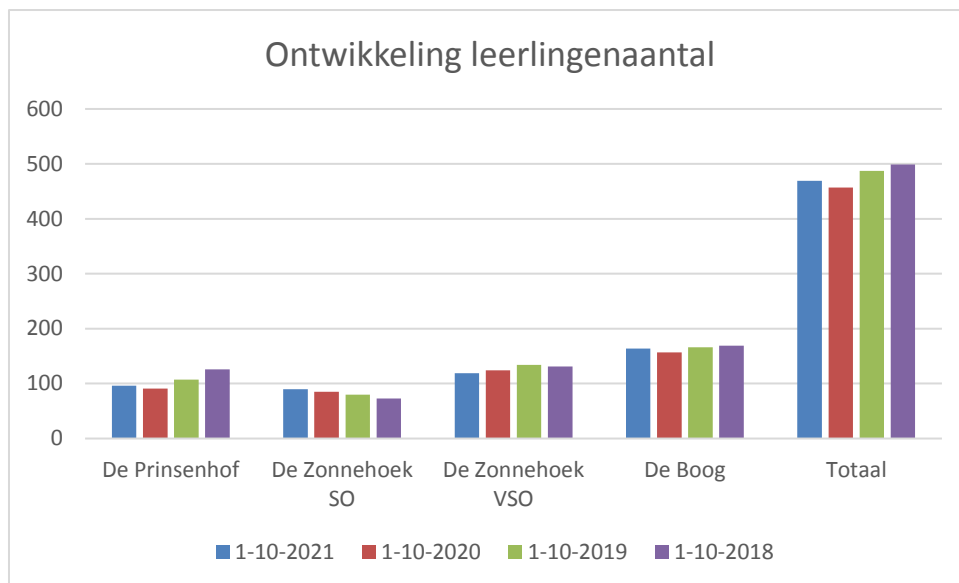
De leden van de RvT ontvangen een jaarlijkse onkostenvergoeding ter hoogte van € 1.000 per lid. De leden van de RvT hebben geen dienstverband bij de stichting. Er zijn geen voornemens om de leden van de RvT een dienstverband bij de stichting te geven. De vergoedingen vallen ruim binnen de kaders van de Wet bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor de bekostiging. In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen op 1 oktober 2021 vergeleken met de leerlingaantallen in de jaren 2020, 2019 en 2018.

Het leerlingenaantal is in 2021 na enige jaren van daling weer gestegen.

	1-10-2021	1-10-2020	1-10-2019	1-10-2018
De Prinsenhof	96	91	107	126
De Zonnehoeke SO	90	85	80	73
De Zonnehoeke VSO	119	124	134	131
De Boog	164	157	166	169
Totaal	469	457	487	499

Toelichting bij de leerlingenontwikkeling per school

Ontwikkeling leerlingenaantal Prinsenhof

Op 1 februari 2021 waren er 100 leerlingen ingeschreven op De Prinsenhof. Op 1 oktober 2021 waren dit 96 leerlingen. De prognose voor 1 oktober 2021 was 91 leerlingen. Na enkele jaren van dalende leerlingenaantal, is het aantal op de teldatum weer gestegen.

We verwachten dat het leerlingenaantal de komende jaren zal stabiliseren tussen de 90 en 100 leerlingen. Dit komt door een meer gelijkmatige spreiding van de leerlingen over de leerjaren. De afgelopen jaren stroomden er grote groepen leerlingen van de bovenbouw uit naar het Voortgezet Onderwijs. Daarnaast zien we dat leerlingen momenteel jonger instromen.

Ontwikkeling leerlingenaantal De Zonnehoek SO

De tabel laat de ontwikkeling van het aantal leerlingen op de teldata 1 februari en 1 oktober in de afgelopen jaren zien.

teldatum	2018	2019	2020	2021
1-2	78	75	84	94
1-10	73	80	85	90

De data in de tabel en de grafische weergave hiervan laten zien dat de stijging van het leerlingenaantal is doorgezet in 2021 t.o.v. het jaar 2020. In het schooljaar 20-21 zijn 24 leerlingen uitgestroomd (waarvan 3 tussentijds), 8 leerlingen meer dan het schooljaar daarvoor. Ondanks deze hoge uitstroom waren er op teldatum 1 oktober 2021, 5 leerlingen meer t.o.v. teldatum 1-2-2020.

De groei van 2020 heeft zich ook in 2021 doorgezet. Doordat we met relatief volle groepen zijn gestart na de zomer, is vanaf eind 2021 de mogelijkheid tot het formeren van een instroomgroep benut. Deze groep loopt vol, met de zomer verwachten wij 9 leerlingen in deze instroomgroep te hebben geplaatst. Door deze groei en lage geprognoseerde uitstroom zullen wij na de zomer 2022 starten met 11 groepen.

Ontwikkeling leerlingenaantal De Zonnehoek VSO

De tabel laat de ontwikkeling van het aantal leerlingen op de teldata 1 februari en 1 oktober in de afgelopen jaren zien.

teldatum	2018	2019	2020	2021
1-2	124	119	130	121
1-10	131	134	124	119

Analyse

- Het leerlingenaantal schommelt rond de 125 leerlingen over de afgelopen 4 jaar
- Het leerlingaantal fluctueert bijna niet.
- Er is een duidelijke trend te zien, de leerling aantallen blijven gelijk.
- Er is een verschuiving te zien in de aantal leerlingen per stroom (Bevo krimpt, Bavo stabiel en Kompas groeit).

Ontwikkeling leerlingenaantal De Boog

Na een lichte daling van het leerling aantal in de afgelopen jaren, is het leerling aantal in 2021 weer gestegen naar 164 leerlingen (teldatum 1-10-2021). De lichte stijging kan verklaard worden door een kleinere tussentijdse uitstroom t.o.v. 2019 en 2020, meer tussentijdse instroom (ISK) en de dispensatie die we in 2020 voor 4 leerlingen hebben gekregen. De onder-instroom en uitstroom is nog steeds vrij stabiel (26-30 leerlingen).

De leerlingen die in augustus 2021 op de Boog zijn gestart in klas 1 komen uit het speciaal basisonderwijs of het reguliere basisonderwijs. In 2021 zijn er 2 leerlingen vanuit het SO doorgestroomd naar de Boog.

Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid

De hoofddoelstellingen voor het financiële beleid zijn:

- CSO voert een gezond financieel beleid, waarvoor de volgende kerncijfers een indicatie zijn: solvabiliteit, rentabiliteit en de ratio weerstandsvermogen.
- CSO bewaakt permanent de mate waarin financiële middelen met name ten dienste van de leerlingen worden aangewend, voor zowel de korte als de lange termijn.

De stichting stelt jaarlijks een financieel beleidsplan op voor de komende vier jaar. In 2021 is het plan voor 2022-2025 opgesteld. Dit is begin 2022 afgerond.

Het plan bevat standaard:

- overkoepelende doelstellingen financieel beleid
- meerjarenbegroting
- investeringsbegroting
- risicoparagraaf
- ontwikkeling balansposities
- liquiditeitsbegroting

In het strategisch beleidsplan is op het resultaatgebied financiën een gezond financieel beleid als te realiseren resultaat geformuleerd.

Allocatie van bekostiging

Binnen de stichting vindt geen reallocatie van de middelen plaats. De scholen ontvangen die vergoedingen die het ministerie, het samenwerkingsverband of anderen toekennen.

Met ingang van 2021 wordt een deel van de administratielasten waar de scholen geen invloed op kunnen uitoefenen via de bovenschoolse exploitatie verwerkt. Hierbij moet worden gedacht aan de lasten van het administratiekantoor, de accountant, bestuur- en managementondersteuning e.d.

Om de bovenschoolse lasten te dekken is de afdracht verhoogd naar 5,5% van alleen de reguliere personele bekostiging. De administratielasten die naar de bovenschoolse exploitatie zijn verplaatst zorgen voor een afdracht van 2,5%. De resterende 3% is voor o.a. de lasten van de bovenschoolse medewerkers. Deze afdracht is besproken in het directie-overleg.

Voor 2022 moest de afdracht worden aangepast door de vereenvoudiging van de bekostiging van het voortgezet onderwijs en dus de Boog. Door de vereenvoudiging wordt er bij de bekostiging van de Boog geen onderscheid meer gemaakt tussen de personele en materiële bekostiging, terwijl de bekostiging van de Prinsenhof en de Zonnehoek dat verschil nog wel kent. Voor 2022 is de afdracht ter dekking van de bovenschoolse kosten 6% van de personele en materiële bekostiging. Het percentage is hoger dan in 2021 wegens een enkele projecten waarvan de lasten bovenschools worden gedragen zoals het strategisch beleidsplan en beleid functiedifferentiatie en leeftijdsbewust personeelsbeleid. De afdracht is in het directieberaad besproken.

Algemeen instellingsbeleid

Het algemeen instellingsbeleid op stichtingsniveau is beschreven in het strategisch beleidsplan. In 2018-2019 is een nieuw strategisch beleidsplan opgesteld en vastgesteld. De doelstellingen per schooljaar op overkoepelend niveau zijn opgenomen in het jaarplan van de stichting. De doelstellingen per school zijn opgenomen in de schoolplannen en de jaarplannen van de scholen. In onderstaande tekst wordt alleen ingegaan op het overkoepelende beleid. De jaarverslagen van de scholen zijn opgenomen na het algemene deel van het bestuursverslag.

De doelstellingen voor 2021 zijn opgenomen in plan voor januari 2021 - augustus 2022.

Bestuurlijke organisatie / Maatschappij en omgeving

De doelstellingen op het gebied van bestuurlijke organisatie / maatschappij en omgeving zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Achter de doelstellingen is de stand van zaken per januari 2022 opgenomen.

Resultaatafspraak	Progressie
Er wordt een nieuw strategisch beleidsplan voorbereid vanaf maart 2021 dat leidend is voor de schoolplannen.	SMART omschreven doelen op stichting en locatie niveau Het stichtingsprofiel is herijkt en opnieuw vastgesteld. Op dit moment wordt er een enquête gedaan die evenals het stichtingsprofiel zal worden verwerkt in het strategisch beleidsplan en de schoolplannen. We liggen op koers.
Een bezinning op de identiteit van CSO is afgerond per juli 2021. Notitie moet kaders krijgen.	Afgerond Het kader is herijkt en in het DO vastgesteld.
De positie en meerwaarde van het CSO binnen Apeldoorn is bekend. Onze interne expertise is binnen de stichting bekend en wordt ook naar buiten uitgedragen. Wij maken passend onderwijs ook waar in het reguliere onderwijs. Steunpunt Autisme en de Meerwaarde worden verder ontwikkeld. Specialist in ASS.	Passender onderwijs in de regio. Visie steunpunt en werkwijze is herijkt. Beleid is vastgesteld en geborgd. Zowel intern als extern worden we met onze specifieke kennis over autisme al veel meer gevraagd. We investeren 1 fte voor schooljaar 22/23 om dit nog beter neer te zetten in de regio.
Een passende integrale communicatiestrategie CSO is uitgewerkt maar nog niet vertaalt naar de scholen of naar buiten. We gaan werken aan een huisstijl. Eenduidige communicatiestrategie m.b.t. - HRM - Profilerings - Nieuwsbrieven personeel, leerlingen, ouders en stakeholders	Er ligt een herijkt vastgesteld huisstijl pakket met een communicatieplan die geborgd en stichting breed is. Komend voorjaar worden de schoolgidsen herijkt met een herkenbare CSO stijl. Het steunpunt autisme wordt hierin meegenomen.

Onderwijs en kwaliteit

De doelstellingen voor onderwijs en kwaliteit zijn gecombineerd:

Resultaatafspraak	Progressie
Uitgangspunten en beleidskeuzes kwaliteitszorg CSO beschreven Er worden volgens een vaste cyclus tevredenheidspeilingen uitgevoerd. Personeel, Ouders, Leerlingen en R&E De Monitor Goed Onderwijs wordt op centraal niveau in de cloud ingericht met een specifiek deel voor de scholen. We gaan scholing volgen bij CKMZ om onze eigen audits te kunnen uitvoeren. Interne audits wordt een onderdeel van onze 2 jaarlijkse PDCA cyclus. We worden getraind in het vertalen / analyseren van de dashboards. De invoering AVG wordt gemonitord en schoolbreed geïmplementeerd. Onderwijs op maat (stichting niveau) A Opbrengstgericht werken B Pedagogisch en Didactisch handelen van de docent C Bewegend leren en gezonde levensstijl	Afgerond, geborgd en in een PDCA cyclus. Aanpassing o.g.v. bevindingen, audits inspectie 02-2021 Beleid en cyclus voor alle scholen is herijkt in de tijd gezet en vastgesteld in een borgingsdocument Jaarlijkse update najaar 2021 Vindbaarheid en borging van alle formele documenten. Afgerond Leadauditoren zijn geschoold. Leden commissie van begeleiding en ondersteuningsteams zijn ook geschoold. De eerste audits worden in het voorjaar 2022 uitgevoerd. We meten en analyseren onze eigen kwaliteit en vertalen dat naar de jaarplannen. Eerst deden we dit met ondersteuning van externen inmiddels zijn de teams in staat dit zelf te doen. Hoe beter de analyse hoe scherper de doelen en dus kans op succes en opbrengsten. Dit kan worden opgenomen in de PDCA cyclus. De dagelijkse uitvoering is belegd bij een directeur en een medewerker die hier uren voor krijgt. Het beleid is vastgesteld en er is een nieuwe bovenschoolse functionaris aangesteld. We voldoen aan de wet. A,B zijn speerpunten binnen iedere CSO school. Er is vastgesteld beleid en er zijn observatie tools die ontwikkelingsgericht zijn zodat we leren van elkaar. Punt C heeft de aandacht maar is niet afgerond. Er is geen

	beleid op stichtingsniveau. Dit onderwerp moet opnieuw op de agenda en indien akkoord worden opgenomen in het nieuwe strategische beleid.
--	---

CSO borgt zijn documenten uit de monitor goed onderwijs in een digitale omgeving en maakt daarin onderscheid op stichting en schoolniveau. De borgingsdocumenten worden cyclisch minimaal 4 jaarlijks besproken en herijkt. Door het te digitaliseren voorkomen we een wirwar en dus overlap van alle documenten op de 4 locaties. De kwaliteitsmedewerker borgt.

Onderwijsresultaten

Voor alle scholen geldt dat naast de onderwijskwaliteit de verdere implementatie van Passend Onderwijs het belangrijkste aandachtspunt is. De meeste onderwijskundige doelstellingen zijn geformuleerd op schoolniveau. Er zijn verschillen tussen de scholen maar ook overlap. Zo is het pedagogisch, didactisch handelen van de docent en het voeren van ontwikkelgesprekken met de leerling één van de speerpunten op stichtingsniveau die bij de onderwijsresultaten per school is terug te vinden.

Voor de onderwijsresultaten per school wordt verwezen naar de aparte jaarverslagen per school die na het algemeen instellingsbeleid zijn opgenomen.

Passend Onderwijs

De scholen van de stichting verzorgen regulier voortgezet praktijkonderwijs en speciaal onderwijs voor leerlingen die binnen het regulier onderwijs geen passende ondersteuning kunnen krijgen. Leerlingen hebben een TLV nodig om toegelaten te worden tot één van de scholen. De scholen zijn daarmee een belangrijke schakel in de keten van Passend Onderwijs binnen de regio en het volledige onderwijsveld in Apeldoorn.

In het strategisch beleidsplan is over Passend Onderwijs het volgende opgenomen:

- we onderschrijven de uitgangspunten van Passend Onderwijs
- zorgplicht betekent dat scholen ervoor verantwoordelijk zijn om elk kind een goede onderwijsplek te bieden
- we maken binnen de samenwerkingsverbanden PO en VO afspraken over de ondersteuning aan leerlingen en de bekostiging daarvan. In het ondersteuningsplan worden die afspraken vastgelegd
- het speciaal onderwijs verdwijnt niet. CSO is een actieve partner in het zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking en biedt hoogwaardig (specialistisch) onderwijs aan die kinderen die dat nodig hebben. Behoud van identiteit en autonomie zijn daarbij uitgangspunt.

Onderwijsachterstanden

Scholen voor het speciaal onderwijs ontvangen geen aanvullende bekostiging onderwijsachterstandenbeleid op basis van de CBS-indicator. Voor de middelen die op basis van de cumi-regeling worden ontvangen is geen apart beleid ontwikkeld. Zij worden ingezet conform het reguliere zorgbeleid van de scholen.

Nationaal Programma Onderwijs

In 2021 heeft het ministerie het steunprogramma Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gestart. In de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 gaat ongeveer € 5,8 miljard uit het NPO naar scholen in het primair en het voortgezet onderwijs en naar gemeenten. Het is de bedoeling dat zij tot uiterlijk schooljaar 2024-2025 met dit geld leerlingen helpen om door corona ontstane leervertragingen of vertragingen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling en welzijn in te lopen.

Het NPO ondersteunt:

- Leerlingen en studenten in het onderwijs die het moeilijk hebben, bijvoorbeeld door extra lessen in kleine groepjes mogelijk te maken.
- Docenten en andere medewerkers in het onderwijs, bijvoorbeeld met speciale trainingen.

Het NPO is gericht op:

- De persoonlijke en praktische ontwikkeling van leerlingen en studenten.
- Het inhalen en goedmaken van vertragingen, bijvoorbeeld door het onderwijs toe te spitsen op de kern van de vakken.

Met het extra geld kunnen scholen coronavertragingen aanpakken. Daarvoor kiezen ze uit een menukaart van kansrijke interventies.

De scholen hebben in het voorjaar van 2021 een schoolscan uitgevoerd om te inventariseren op welke gebieden de grootste vertragingen waren ontstaan. Op basis van die scan is in samenspraak met het team en waar mogelijk met de leerlingen en de ouders van de leerlingen een keuze gemaakt uit de diverse interventies. De medezeggenschapsraden hebben allen ingestemd met de keuzes. De financiële middelen worden volledig op schoolniveau ingezet. Er is geen sprake van boven-schoolse inzet.

Voor een beschrijving van de scan en de gemaakte keuzes wordt verwezen naar de aparte jaarverslagen per school die aan het einde van het algemeen instellingsbeleid zijn opgenomen.

Van de in 2021 gemaakte lasten had 9% betrekking op externe inleen. Dit betreft met name inleen bij de Passerel in Apeldoorn. Deze organisatie ondersteunt mensen met een beperking, van jong tot oud, om hun eigen leven te leiden en zelf keuzes te maken. Er is gekozen voor externe inleen omdat de school de benodigde expertise niet in huis heeft. Het uurtarief is vergelijkbaar met de lasten per uur van een medewerker in loondienst.

Toetsing en examinering

De afgelopen jaren is op de Boog hard gewerkt aan het uitbreiden van het aanbod cursussen en IVIO-examens, zodat de leerlingen gedurende hun schoolloopbaan een certificaat kunnen behalen. Het gaat dan om branchegerichte certificaten en/of IVIO-certificaten voor Nederlands, rekenen of Engels. Van de 28 schoolverlaters hebben alle leerlingen meer dan 1 certificaat gehaald. Een score van 100%. Zie hiervoor ook het jaarverslag van de Boog.

Personeel

Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid is afgestemd op de onderwijskundige visie en de richtinggevende doelen van de stichting. Er wordt personeel aangetrokken dat de visie op onderwijs en de richtinggevende doelen kan vormgeven. Daarnaast wordt er ook gekeken of het te benoemen personeel aansluit bij de specifieke visie op onderwijs van de school.

We willen kwalitatief goed onderwijs aanbieden met voldoende en gekwalificeerd personeel. Ons integraal personeelsbeleid is daarop gericht. Het personeelsbeleid wordt in de school door de directeur vormgegeven door een goede begeleiding van de medewerkers, zeker van hen die nieuw zijn benoemd. Elke leerkracht heeft daarom een mentor. Ook wordt door gesprekken en groepsbezoeken door de directeur, adjunct-directeur, intern begeleider en/of de bouwcoördinatoren het personeelsbeleid gemonitord en geëvalueerd. De directeuren hebben zicht op de kwaliteit van de medewerkers.

De bestuurder voert de dialoog over het strategisch personeelsbeleid met de directeuren mede in de management rapportages. De directeuren doen dit met de medewerkers in de algemene gesprekken en in de gesprekscyclus.

Voor 2021 waren de doelstellingen op personeelsgebied:

Resultaatafspraak	Progressie
Onderzoeken van mogelijkheden om het thema Leren van en met elkaar vorm te geven en verbindingen te leggen op alle niveaus in de CSO organisatie met aandacht voor een gezamenlijke scholingsagenda.	Het scholingsbeleid en dus de kaders op stichtingsniveau zijn vastgesteld. Nadere uitwerking is uitgesteld i.v.m. corona en kan worden gekoppeld aan het nieuwe strategische beleidsplan.
Beleid Duurzame Inzetbaarheid medewerkers is opgesteld: kaders formuleren voor leeftijdsbewust personeelsbeleid. Sturen op verzuimreductie, regie op eigen inzetbaarheid.	Er heeft onder begeleiding van een externe specialist een sessie plaatsgevonden met de directeuren en de GMR gericht op leeftijdsbewust personeelsbeleid en duurzame inzetbaarheid. Inmiddels is er een enquête uitgezet waarvan de resultaten nog moeten worden geanalyseerd en uitgewerkt. De opbrengsten, najaar 2022, kunnen resulteren in nieuw of aangepast beleid.
Strategisch personeelsplan, functiebouwwerk en de gesprekkencyclus is geactualiseerd en vastgesteld.	Gereed, geborgd en kan in de jaarlijkse PDCA cyclus.
Werkverdelingsplan (PO) en Taakbeleid (VO), conform CAO 2021	Vastgesteld beleid dat jaarlijks wordt herijkt indien nodig.

Optimaliseren fysieke omstandigheden scholen en optimaliseren werkklimaat personeel en leerlingen	In uitvoering: Verbouwing Zonnehoeck VSO is uitgesteld naar voorjaar 2022 Luchtcirculatie SO Zonnehoeck is Afgerond.
---	--

Inzet middelen werkdrukverlichting

Vanaf augustus 2018 worden extra middelen voor de werkdrukverlaging ontvangen.

Om te bepalen hoe de middelen ingezet moesten worden is een enquête afgenomen waarin de medewerkers konden aangeven hoe zij de middelen wilden inzetten. Op basis hiervan is een voorstel gemaakt.

Het proces op De Prinsenhof en De Zonnehoeck bestond uit de volgende stappen:

1. Brief en akkoord besproken in de MR-vergadering en in overleg met PMR is een plan gemaakt om met het team te bespreken wat de bestemming van het geld kan worden.
2. PMR heeft een bijeenkomst voor het team georganiseerd.
3. De uitkomsten zijn besproken in een vergadering van de PMR.
4. De directie schrijft een bestedingsplan.
5. De PMR keurt dit bestedingsplan goed.
6. Eventuele vacatures worden uitgezet.
7. Op de teamvergadering wordt de werkdrukscan uitgezet.
8. Een jaar later wordt deze nogmaals afgenomen om te bezien wat het resultaat is van de genomen maatregelen.

De Prinsenhof heeft de middelen ingezet voor een onderwijsassistent: extra handen in de klas.

De Zonnehoeck heeft de middelen ingezet voor:

- 0,25 fte onderwijsassistent: woensdag- en vrijdagmorgen, hulp in klas, administratieve taken werkgroepen, ondersteuning pauze.
- 0,35 fte onderwijsassistent: extra handen onderbouw en zorg-/structuurgroepen
- Extra inzet beweegwijs: onderbouw (ma/vrij) en bovenbouw (do)

De middelen zijn in 2021 op dezelfde manier ingezet als de afgelopen jaren.

Andere genomen maatregelen om de werkdruk te verlagen waren:

- Aanpassen schooltijden naar het vijf gelijke dagen model: juiste verhouding tussen de lesuren en overige uren van teamleden en leerlingen.
- Afbame werkdrukscan met daarbij een toelichting.
- Bestedingsplan voor inzet middelen per locatie.
- Werken volgens organisatiemodel van Sterk Speciaal: organisatiestructuur, ontwikkelteams (uren in taakbeleid), heldere besluitvormingsprocedure, effectief vergaderen
- Voor de zomervakantie de jaarplanning/-kalender naar het team
- Training omgaan met moeilijk verstaanbaar gedrag: preventief, wat te doen bij opbouw van spanning, leren omgaan met je eigen sterke kanten en valkuilen – training voor SO en VSO team.

Inzet middelen werkdrukverlaging 2021	
Personeel	€ 146.820
Materieel	-
Professionalisering	-
Overig	-
Totaal	€ 146.820

Inzet Convenantsmiddelen

Eind 2019 zijn aanvullende middelen ontvangen op basis van het 'Convenant extra geld voor werk-
drukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2021'. In het
convenant is afgesproken dat, binnen het voortgezet onderwijs, scholen deze middelen kunnen
uitgeven aan maatregelen voor ontwikkeltijd, werkdrukverlichting, begeleiding van startende
leerkrachten, begeleiding van zij-instromers, onderwijsinnovatie of maatregelen voor arbeids-
marktvraagstukken. De Boog heeft in totaal € 26.000 ontvangen.

De middelen zijn in overleg met het team ingezet voor werkdrukverlaging. Een deel van de voor-
genomen besteding is in 2020 niet gerealiseerd door de verplichte sluiting van de school i.v.m. de
Corona-pandemie. Deze middelen zijn in 2021 alsnog ingezet.

Personele bezetting

In onderstaande tabellen is de opbouw van het personeelsbestand per 31 december 2021 en 2020
weergegeven. De formatieve inzet op 31 december 2021 is 4,6 fte hoger dan de formatieve inzet op
31 december 2020. Dit betreft inzet op basis van de NPO-subsidie.

In de tabellen zijn de tijdelijke vervangingsbenoemingen niet opgenomen.

Personele bezetting op 31 december 2021

functie	wtf totaal	wtf Prinsenhof	wtf Zonnehoek	wtf Boog	wtf Bestuur
directie	5,30	1,60	2,00	0,80	0,90
leerkrachten	60,25	10,06	32,73	17,36	0,10
ondersteunend personeel	37,73	4,45	29,84	2,44	1,00
totaal	103,28	16,11	64,57	20,60	2,00

Personele bezetting op 31 december 2020

functie	wtf totaal	wtf Prinsenhof	wtf Zonnehoek	wtf Boog	wtf Bestuur
directie	5,90	1,40	2,80	0,80	0,90
leerkrachten	56,85	9,72	30,80	16,33	0,00
ondersteunend personeel	35,93	3,82	29,77	2,34	0,00
totaal	98,68	14,94	63,37	19,47	0,90

Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling

Door het Passend Onderwijs daalt het aantal leerlingen dat verwezen wordt naar het speciaal (basis) onderwijs. Leerlingen krijgen in beginsel binnen het reguliere onderwijs aanvullende zorg. Het uitgangspunt is ook dat niet voor een duurdere onderwijsvorm wordt gekozen, als een goedkopere mogelijk is. Daarnaast is er sprake van een daling van het totale leerlingenaantal, waarvan de gevolgen de komende jaren met name in het Voortgezet Onderwijs zichtbaar zullen worden. Dit betekent dat de scholen de afgelopen jaren te maken hebben gehad met dalende leerlingaantallen, wat voor lagere inkomsten zorgde. In 2021 is het totale leerlingenaantal van de scholen weer gestegen. Het is nog niet duidelijk of er sprake is van een trendbreuk ook al is dit wel een voorzichtige voorspelling.

Om de lasten in evenwicht te brengen met de baten, zal met name de formatieve inzet moeten worden teruggebracht. Dit zal zoveel mogelijk via natuurlijk verloop worden gerealiseerd. Indien het leerlingenaantal stijgt zal de formatieve inzet mogelijk niet of minder hoeven te worden teruggebracht. De extra leerlingen zullen dan niet direct zorgen voor een hogere formatieve inzet.

Eigen Risicodragers vervanging en verzuimverzekering Risicofonds

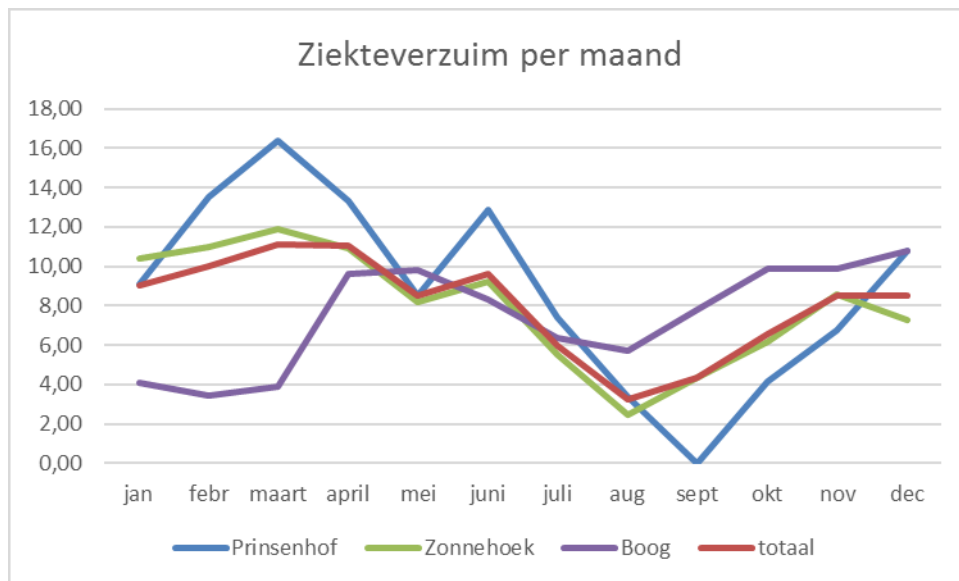
Per 1 januari 2020 zijn alle scholen van CSO eigen risicodragers (ERD) voor wat betreft de kosten van vervanging. Op basis van een uitgebreide analyse is eind 2019 dit besluit met instemming van de GMR PO genomen. Belangrijkste argument voor een ERD was het ontbreken van voldoende beschikbare korttijdelijke vervangers. Op basis van de verzuimcijfers was de keuze voor ERD verantwoord. De Boog is al een aantal jaren eigen risicodragers. Om de grootste risico's voor vervangingskosten bij ziekte op te kunnen vangen is voor alle scholen een verzekering afgesloten bij het Risicofonds. Deze vergoedt boven een bepaalde drempel de salariskosten van wegens ziekte afwezig personeel. Het eigen risico is beperkt bij vervanging via het tijdelijk benoemen van medewerkers. In 2020 is het ziekteverzuim helaas sterk gestegen, in 2021 is het verzuim licht gedaald, zie hiervoor het onderdeel ziekteverzuim.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim van de Prinsenhof is in 2021 licht gedaald naar 8,8% waar het in 2020 gemiddeld 10,9% was. Het verzuim is de eerste maanden van het jaar sterk gedaald naar zelfs 0% in september. Vanaf oktober is het percentage weer sterk gestegen.

Bij de Zonnehoek is het ziekteverzuim in 2021 gedaald naar 8,0%. In 2020 was het ziekteverzuim 10,2%. Na een laag ziekteverzuim in augustus is het verzuim ook hier de laatste maanden van het jaar opgelopen. In december was er een lichte daling.

Bij de Boog was het ziekteverzuim in 2021 hoger dan in 2020, namelijk 7,6% om 5,8%. Dat is mede veroorzaakt door een langdurig zieke medewerker waar begin 2022 afscheid van zal worden genomen na twee jaar ziekte.

Het gemiddelde verzuim in de afgelopen twee jaar is opgenomen in onderstaande tabel.

	2021	2020
Prinsenhof	8,8%	10,9%
Zonnehoek	8,0%	10,2%
Boog	7,6%	5,8%
totaal	8,0%	9,5%

In de eerste drie maanden van 2022 is het ziekteverzuim verder opgelopen naar 12,2%

Beleid inzake beheersing aanvragen uitkeringen na ontslag

Het beleid van het bestuur is erop gericht dat wordt voorkomen dat personeelsleden worden ontslagen. Indien daarvan wel sprake is, ondersteunt het bestuur het betreffende personeelslid op een adequate en financieel verantwoorde manier in het vinden van een andere betrekking. Hierbij kan ook worden gedacht aan het aanbieden van een loopbaanbegeleidingstraject waarbij een nieuwe werkring buiten het onderwijs wordt gevonden.

In 2021 was er geen sprake van gedwongen ontslag op basis van formatiedaling. Er was wel sprake van een regeling met medewerkers om de arbeidsovereenkomst te kunnen ontbinden.

Horizontale verantwoording

De formele horizontale verantwoording is vormgegeven via de medezeggenschapsraden en het platform gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

Ten behoeve van het strategisch beleidsplan is een stakeholder/issue analyse uitgevoerd. Er is bepaald:

- wie de belangrijkste stakeholders zijn
- issues die bij de stakeholders m.b.t. CSO leven
- succesfactoren die van belang zijn in het omgaan met de stakeholders
- de wensen van CSO naar de stakeholders (issues vanuit het CSO)

In het kader van de kwaliteitszorg worden jaarlijks tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. Op basis van de resultaten van de onderzoeken zijn per school verbeterpunten in kaart gebracht. De

vervolgacties in de vorm van ontwikkeling van beleid, of directe implementatie van de aanpassingen vinden plaats in het schooljaar na het onderzoek.
Zie hiervoor ook de jaarverslagen van de scholen.

Klachtenafhandeling

CSO beschikt over een klachtenregeling. De kern van het klachtenbeleid is dat klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en de schoolleiding op een adequate manier worden afgehandeld. Indien dat gelet op de aard van de klacht niet mogelijk is of als afhandeling niet naar tevredenheid is verlopen, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Samengevat zijn de volgende stappen beschreven:

- 1 naar de schoolcontactpersonen
- 2 naar de externe vertrouwenspersoon
- 3 naar de landelijke klachtencommissie

De scholen zijn aangesloten bij de Landelijke Geschillencommissie Bijzonder Onderwijs.

Er zijn in 2021 geen klachten ingediend bij de landelijke klachtencommissie. De externe vertrouwenspersoon is niet geconsulteerd. Zie hiervoor ook het verslag van de externe vertrouwenspersoon welke als bijlage is toegevoegd.

Verbonden partijen

Vanaf 1 augustus 2014 zijn De Zonnehoeck (SO) en De Prinsenhof verbonden aan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn PO. De Zonnehoeck (VSO) en De Boog zijn verbonden aan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn VO. Door de aangesloten schoolbesturen wordt gezamenlijk vormgegeven aan een stelsel waarbij sprake is van flexibele inrichting van de speciale onderwijszorg. Hierdoor zijn besturen en scholen in Apeldoorn en omstreken in staat aan de zorgvraag en zorgplicht te voldoen.

De middelen van de samenwerkingsverbanden worden grotendeels ingezet voor de reguliere bedrijfsvoering. Het gaat hierbij om de basisbekostiging die via het samenwerkingsverband wordt ontvangen. De aanvullende groeibekostiging, die wordt ontvangen door de Prinsenhof en de Zonnehoeck, wordt eveneens gebruikt voor de reguliere bedrijfsvoering.

Indien aanvullende vergoedingen worden ontvangen, dan worden deze ingezet voor het doel dat het samenwerkingsverband aan de middelen heeft toegekend.

De Boog besteedt de ontvangen middelen aan de zorgstructuur en de verbetering ervan.

Samenwerking

De scholen werken al meerdere jaren met diverse organisaties samen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om andere onderwijsinstellingen of landelijke overkoepelende organisaties. Hierbij moet worden gedacht aan het Landelijk werkverband speciaal basisonderwijs, Lecso (Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs), Landelijk Werkverband Praktijkonderwijs.

Er wordt tevens samengewerkt met ondersteunende organisaties als Kentalis, de IJsselgroep, zorginstellingen s-Heerenloo en Passarel, de arbodienst en de landelijke besturenorganisaties. Binnen de gemeente Apeldoorn wordt samengewerkt met de gemeente en met de andere scholen, onder andere via de LEA (lokaal educatieve agenda).

Het experiment van de Prinsenhof en SO Het Hofpark (experimenteerplan SBO en SO) is in 2021 voortgezet maar per 1 augustus 2021 vervolgens stopgezet. Zie hiervoor het verslag van de Prinsenhof dat als bijlage is opgenomen.

Het project de Meerwaarde is in 2021 voortgezet. Dit betreft het aanbieden van een passend aanbod aan kinderen waarvoor er in het SWV Apeldoorn geen passende onderwijssteuning was terwijl er wel sprake is van onderwijsperspectief. Het gaat om kinderen met een matige tot (zeer) ernstige verstandelijke beperking, soms in combinatie met een ernstige beperking, en moeilijk verstaanbaar gedrag; EMB+. Een aantal betrokken organisaties heeft de handen ineengeslagen om gezamenlijk een passend aanbod te creëren, CSO de Zonnehoeck, Onderwijsspecialisten Het Kroonpad, 's Heerenloo en Passarel.

Huisvesting

De scholen streven naar een huisvestingssituatie die voldoet om de onderwijskundige doelstellingen te realiseren. Hiervoor beschikken de scholen over een eigen schoolgebouw. In 2021 hebben geen grote wijzigingen op huisvestingsgebied plaatsgevonden. Een deel van het gebouw van de Prinsenhof is sinds augustus 2018 in gebruik bij SO Het Hofpark op basis van medegebruik.

Met name bij de Zonnehoeck heeft groot onderhoud plaatsgevonden. Dit betrof met name het binnenklimaat. In 2021 zijn de onderhoudsplannen bijgesteld.

De komende jaren zal de huisvestingssituatie een belangrijk aandachtspunt zijn. Het gebouw van de Prinsenhof is eigenlijk te groot voor de school. Een groot deel van het gebouw wordt momenteel gebruikt door het Hofpark. De samenwerking met het Hofpark heeft tot nu toe minder opgeleverd dan gedacht.

In en aan het gebouw van het VSO zal in 2022 groot onderhoud worden uitgevoerd. Dit betreft groot onderhoud dat oorspronkelijk voor 2021 was gepland.

Voor de Boog wordt geen wijziging in de huisvestingssituatie verwacht anders dan het uitvoeren van enig groot onderhoud.

Duurzaamheid

Stichting CSO maakt daar waar mogelijk duurzame keuzes bijvoorbeeld rond inzetbaarheid van medewerkers, inkopen, energiegebruik en onderhoud schoolgebouwen. In het strategisch beleidsplan is over duurzaamheid de volgende tekst opgenomen: "We hebben de aarde in bruikleen en volgen de ontwikkelingen rondom duurzaamheid nauwgezet."

In 2019 is ESD+ subsidie voor zonnepanelen op de Boog en de Prinsenhof verkregen. De panelen zijn in 2020 geplaatst. Op het dak van het Kristal, waar de Zonnehoeck SO in is gevestigd, liggen al enkele jaren zonnepanelen.

Het realiseren van de energiedoelstellingen wordt niet alleen nagestreefd door het zelf opwekken van energie. Ook energiebesparing is een belangrijke doelstelling binnen de stichting. Alle scholen gebruiken groene energie en nemen elektriciteit af van officieel geregistreerde windmolens. De CO2 uitstoot van het aardgas is vergoed door middel van aankoop van Gold Standard certificaten (VER's). Bij het nieuwe energiecontract via 'Energie voor Scholen' is gekozen voor de optie 100% groen.

Bij uit te voeren groot onderhoud wordt gekozen voor verdere verduurzaming van de gebouwen.

Zaken met politieke of maatschappelijke impact

Eén van de belangrijkste ontwikkelingen in 2021 was Corona waarbij de politieke besluitvorming zorgde voor de tijdelijke sluiting van de scholen in het voorjaar en daarna vlak voor de kerstvakantie

nogmaals. Dit heeft gezorgd voor een andere manier van onderwijs geven. De school volgt de politieke besluitvorming op dit gebied nauwgezet en houdt zich aan de voorschriften vanuit de overheid. Op dit moment zijn alle beperkingen opgeheven.

De leerlingen van de scholen behoren tot de meer kwetsbare groepen leerlingen waarvoor structuur zeer belangrijk is.

Stellige bestuurlijke voornemens

De stichting heeft voor 2022 geen stellige voornemens met grote financiële impact anders dan de voornemens zoals zijn opgenomen bij de diverse onderdelen van het jaarplan. Er zijn in 2021 nog geen bestuursbesluiten genomen die een belangrijke wijziging van het beleid betekenen of die een grote financiële impact hebben.

Besteding van de middelen uit de prestatieboxregeling

Vanaf 2012 ontvangen de scholen subsidie in het kader van de prestatiebox. Voor de scholen Prinsenhof en Zonnehoek ligt er een bestuursakkoord met daarin opgenomen prestatieafspraken tussen het ministerie en de PO-Raad aan ten grondslag. De vier actielijnen in het bestuursakkoord zijn:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkelijnen

De middelen zijn in 2021 met name ingezet voor de doorgaande ontwikkelijnen en de duurzame onderwijsverbetering.

Vanaf augustus 2021 wordt i.p.v. de prestatiebox, de aanvullende bekostiging professionalisering en begeleiding starters schoolleiders ontvangen. Zoals bij het strategisch personeelsbeleid is weer-gegeven streven de scholen naar goede begeleiding van de medewerkers, zeker van hen die nieuw zijn benoemd. Elke leerkracht heeft daarom een mentor. De aanvullende subsidie wordt hiervoor ingezet.

VERSLAG TOEZICHTHOUDEND BESTUUR

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door de Raad van Toezicht, bestaande uit vier personen:

Naam	Functie RvT
Peter Bouwsema	Voorzitter, remuneratiecommissie
Freek ten Klooster	Lid, auditcommissie
Lex van Oorspronk	Lid, auditcommissie
Liesbeth Vos	Lid, remuneratiecommissie

De Raad van Toezicht (RvT) van CSO Apeldoorn heeft drie taken:

toezicht houden op de gang van zaken

klankbord zijn voor het bestuur

de werkgeversrol vervullen voor het bestuur

De Raad van Toezicht heeft in 2021 zesmaal regulier vergaderd, in januari, maart, april, juli, oktober en november. Bij deze vergaderingen is de bestuurder aanwezig en wordt hij actief bevraagd naar de voortgang en ontwikkeling van de CSO-organisatie als zodanig met specifieke aandacht voor vooral de thema's identiteit, governance, financiën, kwaliteit, en bestuur/management. Voorafgaande aan deze bijeenkomsten voorziet de bestuurder de raad van kwartaalrapportages aangaande de genoemde thema's en overige actuele of urgente ontwikkelingen. Dit alles komt tot uitdrukking in o.a. het vaststellen van de begroting en het goedkeuren van het jaarverslag.

De toezichthouders hebben tussentijdse korte (digitale) besprekingen ter voorbereiding of afronding van de vergaderingen. Hierbij is de bestuurder in principe niet betrokken.

In 2021 zijn de volgende specifieke onderwerpen aan de orde geweest:

bestuurlijke structuur

bestuurlijke samenwerking

kwaliteitszorg / dashboard op stichtingsniveau

inspectiebezoeken

financiële tussenrapportages

governance

inrichting 'Toolbox'

strategisch beleidsplan

leerlingaantallen

treasury

In 2021 heeft de Raad van Toezicht haar statutair bepaalde taak uitgevoerd door:

het vaststellen van de meerjarenbegroting

het goedkeuren van het jaarplan 2021-2022

het goedkeuren van de jaarrekening en het jaarverslag 2020

het goedkeuren van het financieel beleidsplan 2021-2024

Het jaar 2021 was tevens het jaar van de werving en benoeming van twee nieuwe Raad van Toezicht leden, beiden treden aan per 01-01-2022. In beide processen heeft de Raad van Toezicht vanzelfsprekend actief het voortouw genomen en de andere gremia (GMR, bestuur, management) betrokken.

In 2021 zijn er twee overleggen over financiële zaken geweest tussen de bestuurder en de audit commissie als vertegenwoordiging van de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht heeft gedurende 2021 intensief gewerkt aan het verbeteren van haar manier van werken en vastlegging daarvan. Een zichtbaar resultaat hiervan is de opzet van de digitale werkomgeving voor de leden van de RvT. Daarnaast heeft de RvT twee keer een scholing dynamisch governance gevolgd.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) was te gast tijdens de bijeenkomsten in juni en november. Tijdens deze overleggen is gesproken over de Christelijke identiteit van CSO Apeldoorn, het borgen en versterken van het contact tussen de Raad van Toezicht en GMR, de werving van de nieuwe Raad van Toezicht leden, het Strategisch beleidsplan en de maatschappelijke opdracht van CSO Apeldoorn.

In november heeft de renumeratiecommissie een functioneringsgesprek met de bestuurder gevoerd.

De Raad van Toezicht kijkt met plezier terug op het bezoek dat zij (samen met een deel van de GMR) op 3 november j.l. aan de scholen bracht. Het is voor ons een belangrijk onderdeel om het wederzijds inzicht en begrip te vergroten.

Tenslotte kijkt de RvT met waardering en tevredenheid terug op de wijze waarop de medewerkers en leerlingen van de scholen binnen CSO, zijn om gegaan met alle maatregelen rondom en de gevolgen van Covid. In deze periode werden ook nog eens bezoeken van de school-inspectie met prima resultaten afgesloten !

De Raad van Toezicht is van mening dat in 2021 een waardevolle bijdrage is geleverd aan het realiseren van de doelstellingen zoals zijn opgenomen in het strategisch beleidsplan.

Tevens is zij van mening dat de rijksbijdragen op doelmatige wijze zijn besteed ten behoeve van het onderwijs en dat aan de wettelijke voorschriften is voldaan.

Namens de Raad van Toezicht,
Peter Bouwsema (voorzitter)

Jaarverslag de Prinsenhof

Schoolprofiel

De Prinsenhof is een christelijke school voor speciaal basisonderwijs voor leerlingen van 4 tot 12 á 13 jaar. Binnen De Prinsenhof bieden wij een passende onderwijsomgeving voor leerlingen met een speciale hulpvraag. Wij accepteren ieder kind zoals hij of zij is en er is ruimte voor verschillen en mogelijkheden. Wij zien vertrouwen als de basis voor groei. Wij bieden een veilige plek waar kinderen zichzelf, hun mogelijkheden en hun grenzen leren kennen. Samen vieren we successen en lossen we problemen op. Wij leren kinderen om samen te werken en bereiden ze voor om zo zelfstandig mogelijk te functioneren in het vervolgonderwijs en in de maatschappij.

Op 1 oktober 2021 waren er 97 leerlingen ingeschreven. Zij zijn verdeeld over 8 groepen. De ondersteuningsbehoeften zijn divers. Het IQ varieert sterk en er is uitstroom richting VSO cluster 3-ZML tot mavo. Bij veel leerlingen is er sprake van een disharmonisch ontwikkelingsprofiel met daarbij behorende leerstoornissen. Een groot deel van onze leerlingen heeft sociaal emotionele problemen waarvan een aanzienlijk deel gediagnosticeerd is met sociaal-emotionele en/of gedragsproblemen.

Bijzondere activiteiten en gebeurtenissen

Vanuit de ontwikkelteams is dit jaar vooral geschoold op het gebied van didactisch handelen; werken met het EDI model, PBS; implementatie groene en gele interventies, Kindgesprekken en portfolio; experimenteren met diverse kindgesprekken en oriëntatie op een portfolio in samenhang met een rapport; en een geïntegreerde methode voor ontwikkelingsgericht- en maatschappelijk betrokken onderwijs. Daarnaast is er een visie en plan gemaakt voor cultuuronderwijs op school.

In 2021-2022 is de samenwerking met het Hofpark gericht op sport en bewegen, op het creëren van een extra aanbod voor leerlingen met internaliserende problematiek, voor zowel De Prinsenhof als Het Hofpark en op een éénduidige pedagogische aanpak.

Ook is er opnieuw samengewerkt met SO De Zonnehoeck (cluster 3-ZML) om gebruik te kunnen maken van hun expertise voor leerlingen met een prognose uitstroom VSO-ZML.

Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen en uitkomsten van verbeteractiviteiten

Nationaal Programma Onderwijs

Voor het opstellen van het NPO-plan heeft een schoolscan plaatsgevonden.

Aan de hand van de beschikbare data, gesprekken, observaties en vragenlijsten stellen wij vast of er sprake is van opgelopen vertragingen in de (leer)ontwikkeling van onze leerlingen. Vervolgens hebben wij met elkaar een keuze gemaakt uit de interventies op de menukaart en een plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak is besproken met het team en vastgesteld door de MR.

De gebruikte data zijn:

- gegevens CITO
- gegevens sociale veiligheid, KANVAS en leerlingvragenlijst
- gegevens oudervragenlijst

Voor de analyse van de data wordt verwezen naar het NPO-plan.

Samen met het bestuur, de directie en het team is besloten om vanuit de NPO-gelden en de financiële reserves te investeren in klassenverkleining door het formeren van een extra groep. Door COVID-19 hebben we als SBO te maken met een onvoorspelbare instroom van nieuwe leerlingen. Op deze manier houden we in alle groepen ruimte voor instroom en kunnen we de leerlingen zo optimaal mogelijk begeleiden. Klassenverkleining blijkt leerlingen gemiddeld ongeveer drie maanden extra vooruitgang op te leveren. Er is enig bewijs dat klassenverkleining effectiever is als de

leerkrachten/docenten daarnaast training krijgen in educatieve vaardigheden en lesmethoden. Onze leerkrachten worden in het schooljaar geschoold in educatieve vaardigheden. Uit sommige studies blijkt een iets groter effect voor kinderen die minder goed presteren en voor heel jonge leerlingen uit een lager sociaal-economisch milieu. Dit is ook van toepassing op onze school.

In het schooljaar 2020-2021 zijn we gestart met het opfrissen van het DIM-model. Naar aanleiding van klassenbezoeken en vragen van leerkrachten is besloten om in het schooljaar 2021-2022 een teamscholing EDI te organiseren. Dit doen we met Expertis.

Vele studies tonen aan dat directe instructie goed werkt, zowel in het primair als in voortgezet onderwijs. De gemiddelde leerwinst is 7 maanden; dit is berekend op basis van een recente meta-analyse van 400 wetenschappelijke studies naar directe instructie.

Met ingang van het schooljaar 2021-2022 starten er twee onderwijsassistenten (gezaamenlijk 1,2 fte). Zij zijn aangesteld zodat we meer instructie aan kleine groepjes kunnen geven. Instructie in kleine groepen houdt in dat één persoon met onderwijservaring lesgeeft aan groepjes van twee tot vijf leerlingen. Zo kan deze zich exclusief op een klein groepje leerlingen richten, meestal in een apart lokaal of een aparte ruimte. Intensieve instructie in kleine groepen wordt vaak toegepast ter ondersteuning van minder goed presterende leerlingen of leerlingen die achterlopen, maar kan ook in algemenere zin worden ingezet om meer vooruitgang te boeken of om ingewikkelde onderwerpen of vaardigheden aan te leren. Over het algemeen blijkt uit onderzoek dat instructie in kleine groepen effectief is, waarbij als vuistregel geldt: hoe kleiner de groep, hoe beter.

Vanuit een peiling onder het team kwam naar voren dat tijdens de periodes van thuisonderwijs het gericht geven van feedback als een gemis werd ervaren. Daarnaast is er voor de school nog een slag te maken in het geven van “effectieve feedback”. Dan gaat het om meer dan aangeven dat de taak goed is gemaakt. Het Ontwikkelteam Kindgesprekken is op dit moment bezig met het verkennen van leerlingportfolio en ook daar is een link te leggen met effectieve feedback.

Inmiddels is ook uit onderzoek gebleken dat kennis van buiten, of kennis die door een teacher leader binnen gebracht wordt in de school, beter beklijft en meer effect heeft dan dat leerkrachten allemaal apart van elkaar buiten de school kennis ophalen (OECD, 2015). We gaan daarom een teamscholing “Effectieve feedback” organiseren.

Een sterke zelfregulering van leerlingen is een belangrijke succesfactor voor leren. Wij stimuleren daarom het versterken van de executieve functies van de kinderen. Het OT Didactisch Handelen heeft schooljaar 2021-2022 tot taak een schoolbrede aanpak voor executieve functies te ontwikkelen en een advies voor scholing op dit gebied. In de huidige methoden die we gebruiken wordt ook aandacht besteed zelfregulering, met name bij de sova lessen van de Kanjertraining en de gouden weken activiteiten. Het inzetten van samenwerken en coöperatieve werkvormen tijdens de les dragen hier ook aan bij. Methodiek die we vanuit de middelen willen inzetten en waarop we geschoold willen worden is ‘Wijzer in executieve functies’.

Sterk Speciaal

In juni 2021 hebben wij het certificaat voor Sterk Speciaal ontvangen. Hierin staat beschreven dat de school een grote verbetering heeft gemaakt op vrijwel alle gebieden van Sterk Speciaal. Daarnaast wordt er in de klassen doelgerichter les gegeven volgens het DIM model.

De organisatie van de school is verhelderd en de kwaliteit van zowel de documenten/ afspraken en de sturing op de uitvoering is goed op orde.

Didactisch handelen

Dit jaar volgen wij teambreed een EDI scholing, deze scholing omvat een stuk theorie, hulp bij het maken van lessen en observaties in de groep door een extern deskundige vanuit Expertis. Daarnaast

loopt er een traject voor een passende nieuwe rekenmethode en een methodiek voor geïntegreerd maatschappelijk en ontwikkelingsgericht onderwijs.

Pedagogisch handelen

Dit jaar zijn wij gestart met het tweede implementatie jaar van Positive Behavior Support (PBS). Dit is een doelmatige, schoolbrede aanpak die zich richt op het versterken van gewenst gedrag en op het voorkomen van probleemgedrag. Het doel is het creëren van een positieve, sociale omgeving, die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt.

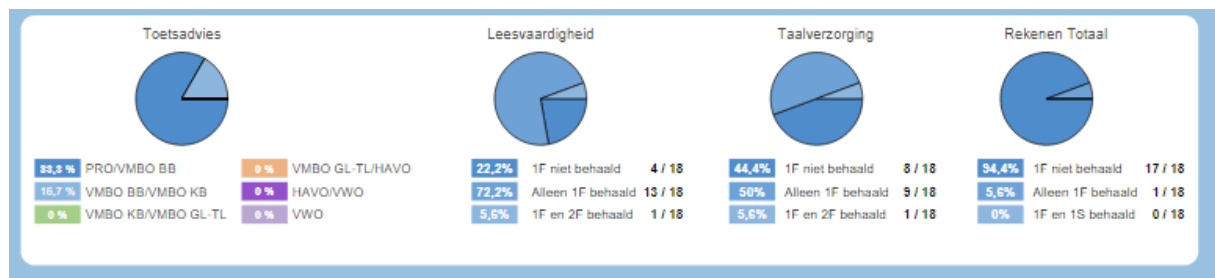
Ook schrijven wij beleid op het houden van kindgesprekken en onderzoeken wij de mogelijkheden van de inzet van een portfolio.

Dit jaar hebben wij ook het predicaat CMK school ontvangen. Met gelden uit deze voorziening wordt een beleidsplan geschreven en een meerjarenplan opgezet voor cultuureducatie.

Opbrengsten

Jaarlijks worden de leeropbrengsten van de schoolverlaters in kaart gebracht.

Eindtoets Route 8 groepsoverzicht 2021:

- 18 leerlingen hebben de Eindtoets Route 8 gemaakt (21 schoolverlaters in totaal).
- Voor de onderdelen Leesvaardigheid (taal), Taalverzorging (taal) en Rekenen totaal wordt een functioneringsniveau berekend op Iln-niveau en voor de hele groep, uitgedrukt in %
- Lezen scoort 72% op 1F en dat is hoger dan het landelijk gemiddelde (55%). Voor Taalverzorging scoort 50% op 1F en dat is onder het landelijk gemiddelde (66%) maar wel boven de gestelde norm van de school. Rekenen scoort 5,6% 1F en dat is fors lager dan het landelijk gemiddelde en de norm van de school.
- Deze schoolverlaters hebben te maken gehad met beide schoolsluitingen door Covid-19 (in groep 7 en groep 8).
- Rekenen valt op en is ook aandachtspunt bij de scores LOVS groep 8 en ook daar onder het gemiddelde wat verwacht mag worden in relatie tot gemiddeld IQ van de groep.
- Advisering voor VO opgesteld in februari door de Prinsenhof is passend en er heeft geen bijstelling plaatsgevonden. Dit is in lijn met de uitstroom volgens prognose OPP twee jaar voor schoolverlaten. We zien dat deze het derde jaar op rij valt binnen de norm van de inspectie en de ambitie van de school

Ontwikkelingsperspectief van de schoolverlaters

Voor elke leerling wordt jaarlijks, bij de start van het schooljaar, een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Daarin wordt aan de hand van de ondersteuningsbehoeften van de leerling doelen gesteld. Ook wordt een prognose van de uitstroombestemming gegeven.

Wanneer we kijken naar de uitstroom volgens prognose OPP twee jaar voor schoolverlaten zien we dat deze voor het vierde jaar op rij valt binnen de norm van de inspectie en de ambitie van de school (83%)

Om de prognose nog nauwkeuriger en onderbouwd te geven zijn we in het schooljaar 2017-2018 gestart met het in kaart brengen van het leerrendement per vakgebied. Dit in relatie met het IQ geeft

de mogelijkheid een betere prognose uitstroom te formuleren. De verwachting was dat hierdoor het percentage leerlingen dat uitstroomt op niveau vanaf 2021 aanzienlijk zou stijgen. Dit is gezien de cijfers in 2021-2022 wederom bevestigd.

20-21			
naar	vlg OPP	> OPP	< OPP
aantal	aantal	aantal	aantal
0	0	0	0
12	10	0	2
2	2	0	0
2	1	0	1
1	1	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0

Bestendinging

Op 1-10-2021 zit 100% van de leerlingen in klas 2 op dezelfde plek waarnaar de lln zijn uitgestroomd. Dit is het hoogst haalbare en dus ook boven de norm van 85%. Het jaar daarvoor was die norm net niet behaald (81%) en in het jaar 2019 ruimschoots behaald (94,1%).

Op 1-10-2021 zit 78% van de leerlingen in klas 3 op dezelfde plek waarnaar de lln zijn uitgestroomd. Dit schooljaar zit 100% op hetzelfde niveau (als advies groep 8) in klas 2. Dat is een mooi resultaat en komende jaren hopen we hier een trend in te ontdekken. Door op leerling niveau te blijven kijken krijgen we zicht op hoe deze leerling zich verder heeft ontwikkeld. Daardoor kennen we het verhaal achter de getallen.

Bestendinging			
uitstroom einde schooljaar	uitgestroomd aantal lln.	na 1 jr.	na 2jr
		aantal lln.	aantal lln.
16-17	38	32	27
17-18	34	32	27
18-19	32	26	25
19-20	25	25	
norm		85%	80%

Jaarverslag de Zonnehoeck SO

Schoolprofiel

Leerlingen zijn voor ons: UNIEK, PUUR, TALENTVOL en INSPIREREND. Ze zijn een bron van inspiratie om ons werk te doen. Iedere leerling heeft zijn eigen talenten en ontwikkelt zich op zijn eigen manier. Elke leerling vraagt zorg, veiligheid en perspectief op ontwikkeling en elke leerling wil gezien worden. Dit zien we terug in hoe we elke dag ons onderwijs verzorgen, onze omgang met de leerlingen en hun ouders, de zorg en begeleiding die we de leerlingen bieden, de samenwerking met andere instanties, ons gebouw en de schoolomgeving.

Vanuit onze christelijke levensbeschouwing werken we aan een brede ontwikkeling van elke leerling. We geloven in de mogelijkheden van ieder kind en willen hen begeleiden naar een passende plek in de maatschappij. Met de Bijbel als inspiratiebron, stimuleren we elkaar tot verantwoordelijkheid voor onze aarde en de samenleving. Dit willen we uitstralen in de wijze waarop we met elkaar omgaan: met een open houding en respect voor ieders mening.

SO De Zonnehoeck is een onderwijs- en expertisecentrum voor leerlingen van 4-12 jaar met een verstandelijke beperking. SO/VSO De Zonnehoeck staat regionaal en landelijk bekend om zijn deskundigheid op het gebied van autismespectrumstoornissen (ASS).

In 2019 hebben we het profiel van onze school herschreven. Wat voor school willen we zijn, wat is daarin belangrijk en waarin onderscheiden we ons.

In onze school is kwaliteit het vertrekpunt. We willen bereiken dat:

- leerlingen een passende vervolgplek gevonden hebben.
- leerlingen inzicht hebben gekregen in hun (on)mogelijkheden.
- ouders en leerlingen trots zijn op wat de leerling bereikt heeft.

Veiligheid en welbevinden van leerlingen is daarbij essentieel, evenals de professionaliteit van alle medewerkers. Er is sprake van een professionele cultuur. Het pedagogisch en didactisch handelen zijn speerpunten in de voortdurende ontwikkeling van de competenties van de medewerkers. Iedere medewerker draagt de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de realisering van de doelen van onze school. Het tonen van eigenaarschap door medewerkers is een belangrijke succesfactor voor onze organisatie. Medewerkers zijn ook verantwoordelijk voor hun eigen ontwikkeling, welzijn en loopbaan.

Dit alles wordt ondersteund door een zichtbaar management en gedeeld leiderschap.

Het aanbod is herschreven en sluit aan bij de hedendaagse inzichten en is passend voor mogelijkheden van de leerlingen. Als school willen we nummer één zijn in ons vak.

Bijzondere activiteiten en gebeurtenissen

In het schooljaar 2020-2021 heeft de pandemie Corona een enorme impact gehad op het welbevinden van onze leerlingen en personeel, het doorgaan van diverse activiteiten, de schoolgang van de leerlingen en de schoolontwikkeling die we voor ogen hadden.

Op het gebied van collegiale consultatie hebben we gelukkig wel twee studiedagen met leerlingen en personeel kunnen organiseren, waarbij er bij elkaar kon worden gekeken. In het kader van professionele ontwikkeling, bevorderen van de feedbackcultuur en zicht krijgen op elkaars kwaliteiten waren dit waardevolle dagen. Jaarlijks staan deze opgenomen in de jaarplanning.

De directeur van CSO De Zonnehoeck heeft in april afscheid genomen, waardoor er een vacature is ontstaan voor een nieuwe directeur. Tijdelijk heeft de adjunct-directeur deze vacature waargenomen.

Er is een nieuwe organisatiestructuur neergezet met drie beleidsmedewerkers die samen met de nieuwe directeur het MAT gaan vormen.

Er heeft een familiedrama plaatsgevonden bij een leerling van de school. Helaas is daarbij de leerling om het leven gekomen. Dit heeft veel impact gehad op het personeel en de leerlingen van de school.

Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen en uitkomsten van verbeteractiviteiten

Voor het schooljaar 2019-2020 zijn indertijd 55 beleidsvoornemens geformuleerd met concreet te bereiken doelen. Eind 2021 was 94,5% van de beleidsvoornemens gerealiseerd, 1,8% zat in de afrondende fase. Met de resterende voornemens waren wij inmiddels mee bezig.

Voor het schooljaar 2020-2021 zijn indertijd 30 beleidsvoornemens geformuleerd met concreet te bereiken doelen. Eind 2021 was 80% van de beleidsvoornemens gerealiseerd, 6,7% zat in de afrondende fase. Met de resterende voornemens waren wij inmiddels mee bezig of gestart.

Er is dus, ondanks de corona perikelen in een flink tempo gewerkt aan de schoolontwikkeling, hetgeen mede heeft geleid tot certificering Excellent organiseren van Sterk Speciaal.

	Overzicht stand van zaken							
	19-20		20-21		21-22		22-23	
Aantal te bereiken doelen	55		30		7		6	
nog niet mee gestart	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	6	100,0%
in fase mee gestart	0	0,0%	1	3,3%	0	0,0%	0	0,0%
in fase mee bezig	2	3,6%	1	3,3%	1	14,3%	0	0,0%
in afrondende fase	1	1,8%	2	6,7%	1	14,3%	0	0,0%
gereed	52	94,5%	24	80,0%	5	71,4%	0	0,0%

Nationaal Programma Onderwijs

Voor de ontwikkeling van het NPO-plan heeft een schoolscan plaatsgevonden en zijn enquêtes uitgezet bij zowel ouders als het team. Het onderzoek onder de ouders en personeel geven hetzelfde beeld.

- Ouders geven aan dat bij ongeveer de helft van de leerlingen er een ontwikkelingsachterstand is ontstaan.
- Personeel geeft aan dat bij ongeveer 75% van de leerlingen is er een ontwikkelingsachterstand ontstaan.

Advies is om de gelden in te zetten op:

- Sociaal emotionele ontwikkeling
- Sociale veiligheid/weerbaarheid
- Taal

Keuze van de interventies voor SO de Zonnehoeck:

- Extra Leerkracht die ondersteunt bij Instructie lessen
Op maandag is er een leerkracht extra beschikbaar voor instructie lessen taal en lezen. Deze wordt bovendien vervangen door een OA.
- Extra logopedie
Door de lockdowns en quarantaines hebben de leerlingen gemiddeld 17 weken therapie moeten missen in 16 maanden. Het spreekt voor zich dat de therapieën daardoor ernstig gestagneerd zijn. De leerlingen hebben minder therapie gehad, maar moesten ook steeds weer opnieuw opstarten, hetgeen geen goed effect heeft op de leercurve. Leerlingen zijn dus veel minder vooruit gegaan, waardoor therapieën niet gestopt kunnen worden. De aanwas

van nieuwe, juist jonge, communicatief beperkte, leerlingen is echter juist groter dan normaal. Het gevolg is een groeiende wachtlijst voor logopedie. Door het inzetten van extra logopedie zal de wachtlijst worden weggewerkt en zal het ook beter mogelijk zijn lopende het jaar de verdere instroom van 21/22 op te vangen, zodat er niet opnieuw een wachtlijst ontstaat.

- OA SEO/Weerbaarheidslessen (5 dagen per week, half jaar)
Er wordt een lesaanbod op het gebied van SEO ontwikkelt, geïmplementeerd en geborgd binnen de school. OA gaat dit programma in het tweede deel van het jaar uitvoeren in de klassen.
- Professionalisering team (e-learning)
Te denken valt aan:
 - Didactisch handelen
 - De zelfsturende leerling
 - Duidelijke uitleg geven
 - Executieve functies
 - Gepersonaliseerd leren en de inzet van ICT in de klas
 - Strategieën voor denken en leren
 - Werken met stappenplan in de les Notendop:
 - Klassenmanagement
 - Bevorderen van leesmotivatie en leesplezier
 - Directe instructie
 - Passend onderwijs
- NT2 onderwijs
Het NT2 onderwijs wordt binnen de school vormgegeven en uitgevoerd. Er wordt een leerkracht ingezet om dit vorm te geven.
- Extra handen in de klas
Inzet extra OA, bijvoorbeeld voor begeleiden van de leerlingen, zorg, ondersteunen bij omkleden etc..
- Extra ondersteuning op school en thuis
Extra uren voor maatschappelijk werk op school en thuis.
- Inzet van Advisium binnen school.
Extra uren inzetten voor de inzet van Advisium in weerbaarheidstraining en seksuele voorlichting.
- Familiedag
Gemiste contacten met ouders compenseren.
- Ouderavond
Ouderavond op de gebieden waarop er ontwikkelingsachterstanden zijn ontstaan.

Verantwoording opbrengsten SO De Zonnehoek

Het hoofddoel van ons onderwijs is:

Ontwikkeling van (een optimale) maatschappelijke zelfredzaamheid m.b.t. wonen, werken en vrijetijdsbesteding.

Wat willen we bereiken?

1. Ten minste 90% van de leerlingen die uitstromen heeft een passende arbeidsplaats of dagbestedingsplek gevonden.
2. Eén jaar na het schoolverlaten zit 85% van de leerlingen nog op de arbeidsplaats, de dagbestedingsplek of volgt de vervolgopleiding waarnaar hij/zij is uitgestroomd.

3. In 90% van de gestelde uitstroomprofielen met daarbij passende leerroutes en streefdoelen, zoals omschreven in het ontwikkelperspectief is deze passend bij de ontwikkeling en uitstroom van de leerlingen.

Uitstroomperspectief en relatie met IQ

In onderstaande tabel is het aantal uitgestroomde leerlingen vermeld ingedeeld naar IQ. Voor wat betreft het schooljaar is de indeling IQ overgenomen uit de vragenlijst uitstroom scholen voor speciaal onderwijs. De indeling wijkt deels af van de indeling gebruikt in voorgaande jaren.

IQ	2016-2017	2017-2018	IQ	2018-2019	2019-2020	2020-2021
>130	0	0	>121	0	0	0
115-129	0	0	111-120	0	0	0
100-114	0	0	90-110	0	0	2
85-99	0	0	80-89	1	0	2
70-84	1	2	70-79	1	5	4
55-69	5	14	50-69	15	8	8
geschat IQ 35-54	9	3	geschat IQ 35-49	2	1	4
geschat IQ <35	2	1	geschat IQ <35	1	2	1
onbekend	6	1	onbekend	4	0	0

In het SO ZML worden vanaf 2019 de volgende uitstroomperspectieven onderscheiden:

Uitstroomperspectief 1: Belevingsgericht dagbesteding	IQ <20
Uitstroomperspectief 2: Taakgerichte en activerende dagbesteding	IQ 20-34
Uitstroomperspectief 3: Arbeidsmatige dagbesteding en beschutte arbeid	IQ 35-49
Uitstroomperspectief 4: (Beschutte) arbeid	IQ 50-69
Uitstroomperspectief 5: Arbeid met certificaten en MBO	IQ >70

Uit de tabellen blijkt dat, wat betreft 2020-2021, voor de helft van de leerlingen (8 van de 21, 38%) op grond van hun IQ uitstroomperspectief 4 (Beschutte Arbeid) het meest voor de hand ligt. Het beeld betreft aantal leerlingen op uitstroomperspectief 4 is herkenbaar, als je het vergelijkt met het jaar ervoor. Daarnaast valt de toename op in de categorie IQ 70<, van 5 naar 8 leerlingen. Uitstroomperspectief alleen gebaseerd op het IQ geeft een vertekend beeld. De doelgroep op het SO heeft grotendeels door stoornis in het autistisch spectrum, hechtingproblematiek en andere beperkingen een complexe hulpvraag en komen hierdoor moeilijk tot leren.

Gerealiseerde uitstroom in relatie tot vastgesteld uitstroomperspectief

De volgende tabel laat het aantal leerlingen zien dat in de afgelopen drie schooljaren is uitgestroomd en hun uitstroombestemming. Deze data zijn voor de jaarlijkse risicobepaling doorgegeven aan de inspectie.

Einde school periode	18-19								19-20								20-21							
	naar		volg. OPP		> OPP		< OPP		naar		volg. OPP		> OPP		< OPP		naar		volg. OPP		> OPP		< OPP	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
1	3	14%	3	14%	0	0%	0	0%	1	8%	1	8%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2	3	14%	3	14%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	10%	2	10%	0	0%	0	0%
3	13	62%	12	57%	1	5%	0	0%	3	25%	3	25%	0	0%	0	0%	5	25%	5	25%	0	0%	0	0%
4	1	5%	1	5%	0	0%	0	0%	5	42%	5	42%	0	0%	0	0%	10	50%	8	40%	2	10%	0	0%
5	1	5%	1	5%	0	0%	0	0%	3	25%	3	25%	0	0%	0	0%	3	15%	1	5%	2	10%	0	0%
6	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
7	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Totaal	21	100%	20	95%	1	5%			12	100%	12	100%					20	100%	16	80%	4	20%		
Ondergrens inspectie				75%								75%								75%				
Norm school				80%								80%								80%				
Legenda profiel				2. Taakgerichte en activerende dagbesteding								4. (Beschutte) arbeid								6. MBO 2,3,4,				
1. Belevingsgerichte dagbesteding				3. Arbeidsmatige dagbesteding en beschutte arbeid								5. Arbeid met certificaten en MBO								7. Havo / VWO				

In het schooljaar 2020-2021 zijn 24 leerlingen uitgestroomd, veel meer dan het voorgaande schooljaar. Het aantal leerlingen was op 1-2-2020: 94 en 1-10-2021: 90 . Er was een grotere uitstroom van leerlingen vergeleken met vorig schooljaar. Het leerlingaantal is daardoor licht terug gelopen tijdens het kalenderjaar 2021.

In de OPP's worden de uitstroomperspectieven vastgesteld. Jaarlijks wordt door de CvB gekeken of het uitstroomperspectief van elke leerling moet worden bijgesteld op grond van de ontwikkeling van de leerlingen. De volgende tabel laat per uitstroomperspectief zien hoeveel leerlingen conform het uitstroomperspectief, hoger of lager zijn uitgestroomd dan het twee jaar voorafgaande aan het geplande moment van uitstroom vastgestelde uitstroomperspectief.

Van de 20 leerlingen die regulier zijn uitgestroomd is 80% conform het gestelde uitstroomprofiel van 2 jaar daarvoor uitgestroomd. Een percentage van 80% is de eigen gestelde norm (80%).

Plaatsbestendinging

In het schooljaar 2018-2019 zijn 24 leerlingen uitgestroomd. Hiervan zaten in 2020 20 leerlingen (83,3%) nog op dezelfde plaats. Op 1-10-2021 zaten nog 19 leerlingen (79,2%) op dezelfde plaats. In het schooljaar 2019-2020 zijn 12 leerlingen uitgestroomd. Hiervan zaten op 1-10-2021 nog 11 leerlingen (91,7%) op dezelfde plaats.

De inspectie hanteert als ondergrens dat tenminste 75% van de uitgestroomde leerlingen na één jaar nog op dezelfde plek zitten als waar ze naar zijn uitgestroomd.

Bestendinging					
uitstroom in schooljaar	uitstroom aantal lln.	na 1 jr.		na 2jr	
		aantal lln.	%	aantal lln.	%
16-17	24	19	79,2%	17	70,8%
17-18	19	18	94,7%	17	89,5%
18-19	24	20	83,3%	19	79,2%
19-20	12	11	91,7%		
norm			85%		80%

De ondergrens zoals die door de inspectie wordt gehanteerd, hebben we ruimschoots gehaald. De norm die we als school stellen is na 1 jaar 85% en 2 jaar 80%. Met deze score zitten wij boven de inspectienorm, maar maken we niet elk jaar onze ambities waar.

Jaarverslag de Zonnehoeck VSO

Schoolprofiel

VSO De Zonnehoeck is een onderwijs- en expertisecentrum voor leerlingen van 12-20 jaar met een verstandelijke beperking. SO/VSO De Zonnehoeck staat regionaal en landelijk bekend om zijn deskundigheid op het gebied van autismespectrumstoornissen (ASS).

Leerlingen zijn voor ons: UNIEK, PUUR, TALENTVOL en INSPIREREND. Ze zijn een bron van inspiratie om ons werk te doen. Iedere leerling heeft zijn eigen talenten en ontwikkelt zich op zijn eigen manier. Elke leerling vraagt zorg, veiligheid en perspectief op ontwikkeling en elke leerling wil gezien worden. Dit zien we terug in hoe we elke dag ons onderwijs verzorgen, onze omgang met de leerlingen en hun ouders, de zorg en begeleiding die we de leerlingen bieden, de samenwerking met andere instanties, ons gebouw en de schoolomgeving.

Vanuit onze christelijke levensbeschouwing werken we aan een brede ontwikkeling van elke leerling. We geloven in de mogelijkheden van ieder kind en willen hen begeleiden naar een passende plek in de maatschappij. Met de Bijbel als inspiratiebron, stimuleren we elkaar tot verantwoordelijkheid voor onze aarde en de samenleving. Dit willen we uitstralen in de wijze waarop we met elkaar omgaan: met een open houding en respect voor ieders mening.

In 2019 is een start gemaakt met een omvangrijk project om de kwaliteit van het onderwijs aan onze school op het gewenste peil te brengen met als speerpunten:

- o Het ontwikkelen en implementeren van een samenhangend, breed en eigentijds beredeneerd aanbod, dat uitgaat van de mogelijkheden van de leerlingen.
- o Het herijken en inrichten van een zorgstructuur waarin 'zicht op ontwikkeling en begeleiding' naar visie, inhoud en vorm efficiënt en effectief zijn ingericht.
- o Het verbeteren van het pedagogisch en didactisch handelen, gebaseerd op hedendaagse onderwijskundige inzichten.
- o Het realiseren van een effectief systeem van kwaliteitszorg, waardoor school en bestuur zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs.

In 2021 is met voortvarendheid en inzet van alle betrokkenen gewerkt aan de speerpunten en de na te streven doelen. Geconstateerd mag worden dat de inspanningen hebben geleid tot een aanmerkelijke verbetering van de onderwijskwaliteit op VSO De Zonnehoeck, zoals de in april 2021 uitgevoerde inspectiebezoek heeft laten zien. Alle indicatoren zijn als voldoende beoordeeld. De basiskwaliteit is weer op orde.

Onderwijsproces

In het project gericht op kwaliteitsontwikkeling stonden de afgelopen twee jaar, naast het stelsel van kwaliteitszorg zelf, de standaarden aanbod, zicht op ontwikkeling en didactisch handelen centraal. De standaarden aanbod en didactisch handelen zijn bij het kwaliteitsonderzoek door de inspectie indertijd als onvoldoende gewaardeerd. Na een intensieve periode zijn deze standaarden bij de inspectie nu als voldoende beoordeeld evenals zicht op ontwikkeling.

Conclusie Inspectie april 2021:

De kwaliteit van het onderwijs op Vso De Zonnehoeck hebben wij in mei 2019 als Onvoldoende beoordeeld, omdat de standaarden Aanbod, Didactisch handelen, Sociale maatschappelijke competenties en Kwaliteitszorg Onvoldoende waren. Wij beoordelen de kwaliteit van het onderwijs nu als Voldoende en niet meer als Onvoldoende. De school heeft zich voldoende hersteld.

De onvoldoende beoordeling in 2019 van de kwaliteit van het onderwijs door de inspectie noopte de school tot het opzetten van een breed verbeteringstraject. Voor het schooljaar 2019-2020 zijn indertijd 53 beleidsvoornemens geformuleerd met concreet te bereiken doelen. Eind 2021 was 92,5% van de beleidsvoornemens gerealiseerd, 3,8% zat in de afrondende fase. Met de resterende voornemens waren wij inmiddels mee bezig.

Voor het schooljaar 2020-2021 zijn indertijd 21 beleidsvoornemens geformuleerd met concreet te bereiken doelen. Eind 2021 was 57,1% van de beleidsvoornemens gerealiseerd, 28,6% zat in de afrondende fase. Met de resterende voornemens waren wij inmiddels mee bezig of er is besloten om niet meer met deze beleidsvoornemens aan de gang te gaan.

Er is dus, ondanks de corona perikelen in een flink tempo gewerkt aan de schoolontwikkeling, hetgeen mede heeft geleid tot een voldoende waardering bij de inspectie.

	Overzicht stand van zaken							
	19-20		20-21		21-22		22-23	
Aantal te bereiken doelen	53		21		10		6	
nog niet mee gestart	0	0,0%	2	9,5%	0	0,0%	5	83,3%
in fase mee gestart	0	0,0%	0	0,0%	5	50,0%	1	16,7%
in fase mee bezig	2	3,8%	1	4,8%	0	0,0%	0	0,0%
in afrondende fase	2	3,8%	6	28,6%	1	10,0%	0	0,0%
gereed	49	92,5%	12	57,1%	4	40,0%	0	0,0%

Nationaal Programma Onderwijs

Om gericht te werken aan de corona gerelateerde vertragingen is het belangrijk om goed te weten waar de leerlingen staan. Daarvoor is er een schoolscan uitgevoerd: een probleem- en behoefteanalyse op leerling- en schoolniveau. Leerlingen, ouders en teamleden zijn bevraagd middels enquêtes. Daarnaast hebben medewerkers beleid, coördinatoren en klassenteams input geleverd en zijn data opgevraagd als CITO toetsen incl. SEO, methode gebonden toetsen, gegevens uit het leerlingvolgsysteem en uit het dashboard kwaliteitszorg.

Op deze manier is de benodigde informatie verzameld. Op basis van deze informatie heeft VSO de Zonnehoek een beredeneerde en onderbouwde keuze gemaakt voor passende interventies. De analyse richt zich op de leerontwikkeling, sociale ontwikkeling en welbevinden van leerlingen. Het betreft niet alleen taal en rekenen, maar alle leergebieden zoals ook sociaal emotionele ontwikkeling, sport en VDA/stage. Ook is er gekeken naar wat leerkrachten nodig hebben om hun leerlingen zo goed mogelijk te ondersteunen of welke expertise nodig is.

Landelijk onderzoek heeft uitgewezen dat er vertragingen zijn ontstaan op de volgende gebieden: taal, rekenen, leren leren, praktijkvorming en sociaal emotionele ontwikkeling. Het onderzoek op VSO de Zonnehoek bevestigt dat dit ook voor leerlingen van de Zonnehoek geldt. Voor wat betreft de domeinen leren leren en praktijkvorming geldt specifiek dat er achterstand is opgelopen in de ontwikkeling van de werknemersvaardigheden en het opdoen van stage-ervaringen.

Het onderzoek op VSO de Zonnehoek is gericht op de volgende domeinen:

- Sociaal emotionele ontwikkeling
- Cognitieve vakken
- Werknemersvaardigheden en stage
- Professionalisering team m.b.t. bovenstaande gebieden

Uit de verschillende enquêtes betreffende de sociaal-emotionele ontwikkeling komt naar voren dat er zorgen zijn op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling. Dit wordt ook bevestigd door de gesprekken met teamleden. Tijdens de schoolsluiting werd al duidelijk dat er zorgen waren omtrent een aantal leerlingen met betrekking tot sociaal emotionele ontwikkeling. Deze zorgen bestonden vaak al, maar zijn door de schoolsluiting vergroot. Voor een aantal betekende dit dat noodopvang op school werd geboden. Ouders merkten dat de sociale contacten met klasgenoten niet of nauwelijks tot stand kwamen, dit heeft het gevoel van eenzaamheid gedurende de coronaperiode versterkt. Ouders hebben daarnaast vaak genoemd dat hun kind gevoelens ervaarde van boosheid, somberheid, paniek en onrust. Op basis van voorgaande uitkomsten, kunnen we concluderen dat er extra aandacht besteed moet worden aan dit domein. Aandachtsgebieden hierbij zijn met name weerbaarheid, omgang met elkaar, samenwerken en gedrag.

Op basis van de uitkomsten uit de onderzoeken betreffende de cognitieve vakken, kunnen we concluderen dat er extra aandacht besteed moet worden aan technisch en begrijpend lezen, rekenen en wereldoriëntatie. De achteruitgang op cognitief gebied is met name van toepassing op de leerlingen met uitstroom dagbesteding. Dit is te verklaren doordat deze doelgroep meer begeleiding en instructie nodig heeft en daarnaast minder vaardigheden bezit op het gebied van digitaal onderwijs.

Uit de enquêtes en uit gesprekken met de stagecoördinatoren, betrokken teamleden en medewerker beleid VDA/stage blijkt dat VSO de Zonnehoeck zal zich de komende jaren vooral moeten richten op het versterken van de werknemersvaardigheden van leerlingen en stage, zodat de leerlingen zo goed mogelijk voorbereid worden op hun toekomst.

Op basis van de schoolscan is gekozen voor de volgende interventies:

- Extra ondersteuning stagekantoor (1 dag per week)
Extra personele administratieve inzet bij het stage bureau, zodat de stage coördinatoren meer begeleiding en bezoek op het stagetraject kunnen bieden.
Daarnaast wordt het stagenetwerk uitgebreid, er worden meer plekken gecreëerd in het vrije veld.
- Methodisch aanbod stage
Om kwetsbare jongeren succesvol naar werk te begeleiden blijken meerdere elementen belangrijk in de aanpak. Arbeidstoeleiding begint al gedurende de opleiding, waar aandacht is voor de praktijk en gaat door tot de daadwerkelijke arbeidsinpassing waarbij de begeleiding geleidelijk wordt overgedragen aan de werkgever.
- Weerbaarheidslessen (2 dagen per week)
Je kunt hierbij denken aan het programma Rots en Water (of een vergelijkbaar programma). Resultaten laten zien dat leerlingen die de Rots en water interventie hebben gehad een betere ontwikkeling laten zien op meerdere domeinen: mentaal welbevinden, seksuele autonomie, internaliserend gedrag, zelfcontrole en emotieregulatie. Daarnaast richt het programma zich op het voorkomen en of verminderen van depressieve gevoelens, agressie, seksueel grensoverschrijdend gedrag, pesten en gepest worden.
- Professionalisering team (e-learning)
Te denken valt aan:
 - Didactisch handelen
 - De zelfsturende leerling
 - Duidelijke uitleg geven
 - Executieve functies
 - Gepersonaliseerd leren en de inzet van ICT in de klas
 - Strategieën voor denken en leren
 - Werken met stappenplan in de les Notendop:

- Klassenmanagement
- Bevorderen van leesmotivatie en leesplezier
- Directe instructie
- Passend onderwijs
- Intensivering praktijkvak koken
Praktijkvak koken uitbreiden op het rooster om de zelfredzaamheid van de leerlingen te vergroten. Dit vraagt een investering op inhoud en personele inzet.
- Extra gastlessen praktijkvakken
Inzet vakleerkrachten, bijvoorbeeld voor techniek, houtbewerking, werken met machines.
- Logopedie BEVO 1
Inzet logopedie door de logopediste onder schooltijd voor de BEVO klas, met als voornaamste doel: het bevorderen van de mondelinge taalvaardigheid.
Mogelijkheid groepslessen bespreken met logopedist.
- Inzet Remedial Teacher
Het is van belang dat de extra begeleiding wordt geboden door gekwalificeerd en goed opgeleid personeel, waarbij het voor onze doelgroep ook wenselijk is dat het personeel bekend is bij de leerlingen/ de doelgroep. Daarnaast is een goede instructie van groot belang (4 sleutels) en vaste evaluatiemomenten. Aandachtspunten voor rekenen zijn: automatiseren, geldrekenen en getalbewerking. Uit de schoolscan is tevens gebleken dat het vak wereldoriëntatie extra aandacht behoeft.

Verantwoording opbrengsten

Het hoofddoel van ons onderwijs is:

Ontwikkeling van (een optimale) maatschappelijke zelfredzaamheid m.b.t. wonen, werken en vrijetijdsbesteding.

Wat willen we bereiken?

1. Ten minste 90% van de leerlingen die uitstromen heeft een passende arbeidsplaats of dagbestedingsplek gevonden.
2. Eén jaar na het schoolverlaten zit 85% van de leerlingen nog op de arbeidsplaats, de dagbestedingsplek of volgt de vervolgopleiding waarnaar hij/zij is uitgestroomd.
3. In 90% van de gestelde uitstroomprofielen met daarbij passende leerroutes en streefdoelen zoals omschreven in het ontwikkelperspectief is dit profiel passend bij de ontwikkeling en uitstroom van de leerlingen.

Uitstroom VSO 2020-2021

De tabel laat het aantal leerlingen zien dat in het afgelopen jaar is uitgestroomd en hun uitstroombestemming. Deze data zijn voor de jaarlijkse risicobepaling doorgegeven aan de inspectie. In het jaar 2020-2021 zijn 35 leerlingen uitgestroomd, waarvan 4 leerlingen tussentijds zijn vertrokken.

Gerealiseerde uitstroom	Aantal leerlingen per profiel	Conform OPP	Percentage	Aantal leerlingen per IQ klasse	Conform IQ	Percentage
Uitstroomprofiel 1 (IQ <20)	1	1	100%	0	0	n.v.t.
Uitstroomprofiel 2 (IQ 20-35)	6	5	83%	2	1	50%
Uitstroomprofiel 3 (IQ 35-50)	11	10	91%	7	3	43%
Uitstroomprofiel 4 (IQ 50-70)	5	3	60%	13	1	8%
Uitstroomprofiel 5 (IQ >70)	8	8	100%	9	6	67%
Totaal	31	27	87%	31	11	35%
Tussentijdse uitstroom	4	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uitstroom in relatie tot uitstroomperspectief

Bij plaatsing op VSO De Zonnehoeke wordt voor elke leerling een OPP opgesteld met een verwacht uitstroomperspectief gebaseerd op de vijf uitstroomprofielen. Twee jaar voorafgaande aan de daadwerkelijke uitstroom wordt het perspectief definitief vastgesteld. De volgende tabel laat per uitstroomperspectief zien hoeveel leerlingen conform het uitstroomperspectief, dan wel hoger of lager zijn uitgestroomd dan het vastgestelde perspectief twee jaar voorafgaande aan het geplande moment van uitstroom.

Einde schoolperiode	18-19								19-20								20-21												
	naar		volg. OPP		> OPP		< OPP		naar		volg. OPP		> OPP		< OPP		naar		volg. OPP		> OPP		< OPP						
	Profiel	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%						
1	2	7%	2	7%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	3%	1	3%	0	0%	0	0%					
2	8	29%	6	21%	1	4%	1	4%	3	14%	2	9%	1	5%	1	5%	6	19%	5	16%	0	0%	1	3%					
3	11	39%	11	39%	0	0%	0	0%	6	27%	3	14%	0	0%	3	14%	11	35%	10	32%	0	0%	1	3%					
4	5	18%	0	0%	5	18%	0	0%	9	41%	6	27%	3	14%	0	0%	5	16%	3	10%	2	6%	0	0%					
5	2	7%	0	0%	2	7%	0	0%	4	18%	2	9%	2	9%	0	0%	8	26%	8	26%	0	0%	0	0%					
Totaal	28	100%	19	68%	8	29%	1	4%	22	100%	13	59%	6	27%	4	18%	31	100%	27	87%	2	6%	2	9%					
Ondergrens inspectie			75%								75%								75%										
Norm school			80%								80%								80%										
Legenda profiel																													
1		Belevingsgerichte dagbesteding								3		Arbeidsmatige dagbesteding en beschutte arbeid								5		Arbeid met certificaten en MBO							
2		Taakgerichte en activerende dagbesteding								4		(Beschutte) arbeid																	

Aan het eind van schooljaar 20-21 zijn 31 leerlingen uitgestroomd. Hiervan is 87% uitgestroomd volgens het in het OPP vastgestelde uitstroomperspectief. Dit is een duidelijke stijging ten opzichte van het schooljaar 19-20 (59%). Met een percentage van 87% uitstroom conform het vastgestelde uitstroomperspectief hebben we onze norm gehaald.

De volgende redenen aan te wijzen voor de stijging van het percentage:

- OPP's zijn herijkt (ambitieuze en passend bij cognitief niveau ingeschaald)
- Uitstroombestemmingen zijn gekoppeld aan leerroutes.
- Onderwijsaanbod is per leerroute beredeneerd en gericht op de uitstroom.
- De populatie van leerlingen met een hoger perspectief groeit flink.
- Leerlingen worden ambitieuzer ingeschaald door de school en maken deze ambities ook waar.
- De juiste Cito's worden afgenomen en zijn gekoppeld aan het leerjaar en het te verwachten niveau. Daardoor is de juiste uitstroom beter in te schatten.

Bestendinging

Eén van de doelstellingen Van VSO De Zonnehoek is dat 85% van de leerlingen één jaar nadat ze zijn uitgestroomd nog op de plaats zitten waarnaar ze zijn uitgestroomd. Van de leerlingen die zijn uitgestroomd aan het eind van schooljaar 18-19 was dit percentage 96,4% en van de leerlingen die zijn uitgestroomd aan het eind van schooljaar 19-20 een jaar later 80 %. Daarmee hebben we ons doel net niet gehaald.

Het feit dat de bestendingsnormen net niet behaald worden betekent dat de toeleiding naar een passende plek in de maatschappij onze aandacht vraagt. De leerlingen zijn beter voorbereid op de vervolgplek die ambitieuzer wordt nagestreefd. Deze ambitie moeten wij blijven monitoren.

Bestendinging					
uitstroom in schooljaar	uitstroom aantal lhn.	na 1 jr.		na 2 jr	
		aantal lhn.	%	aantal lhn.	%
17-18	21	18	85,7%	18	85,7%
18-19	28	27	96,4%	26	92,9%
19-20	20	16	80,0%		
20-21	31				
norm			85%		80%

Uitstroomperspectief en relatie met IQ

Op VSO De Zonnehoek monitoren we de relatie tussen IQ en uitstroombestemming. Daarbij is het goed te beseffen dat de intelligentie van een leerling niet alleen bepalend is voor de te bereiken uitstroombestemming. Ook aspecten als zelfredzaamheid en de sociaal-emotionele ontwikkeling zijn medebepalend voor de na te streven uitstroombestemming.

We hebben ons als doel gesteld dat tenminste 75% van onze leerlingen uitstromen naar een bestemming passend bij hun IQ. De tabel laat zien dat we ons doel niet hebben gehaald en dat er sprake is van een dalende tendens.

IQ, uitstroombestemming en gerealiseerde uitstroom															
IQ	18-19					19-20					20-21				
	uitstroom bestemming	aantal leerlingen	uitstroom conf. best.	uitstroom > best.	uitstroom < best.	uitstroom bestemming	aantal leerlingen	uitstroom conform best.	uitstroom > best.	uitstroom < best.	uitstroom bestemming	aantal leerlingen	uitstroom conform best.	uitstroom > best.	uitstroom < best.
< 20	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
20-35	2	5	5	0	0	2	2	2	0	0	2	2	1	0	1
35-50	3	7	5	1	1	3	3	2	0	1	3	7	3	2	2
50-70	4	8	3	2	3	4	12	7	1	4	4	13	1	2	10
=> 70	5	7	0	0	7	5	5	3	0	2	5	9	6	0	3
totaal		28	14	3	11		22	14	1	7		31	11	4	16
% conform IQ			50%					64%					35%		
norm / ondergrens			75%					75%					75%		
ambitie			80%					80%					80%		

Geconstateerd moet worden dat met name leerlingen met een IQ vallend in de klassen 50-70 en hoger 70 lager zijn uitgestroomd dan op grond van hun intelligentie mag worden verwacht.

Opgemerkt moet worden dat:

- In 18-19 is de indeling van de leerlingen aangepast volgens het nieuwe doelgroepenmodel van LECSO. Veel leerlingen zijn van klasse 3 naar klasse 4 gegaan. (dus ook hogere verwachtingen van uitstroom).
- De school heeft de uitstroom meer gestroomlijnd en gekoppeld aan de uitstroomplekken. Daardoor zijn de cijfers betrouwbaarder en veelzeggender.

- De leerlingen die uitstromen hebben de nieuwe lijn niet gevolgd, maar de uitstroombestemmingen worden wel gebaseerd op deze leerlingen.

Tussentijdse resultaten

Voor alle leerlingen is in hun OPP een uitstroombestemming vastgelegd en op grond daarvan wordt voor alle ontwikkelingsgebieden een daarbij passende leerroute aangeboden. Jaarlijks wordt geëvalueerd of een leerroute op grond van de ontwikkeling van de leerlingen moet worden aangepast. In het kader van het project kwaliteitsverbetering is het beredeneerd aanbod opnieuw vastgesteld en zijn de leerroutes herzien. Voor 20-21 zien de resultaten er samengevat als volgt uit:

leerroute	Onderwijsstroom		
	Bevo	Bavo	Kompass
aantal leerlingen	20	79	17
gelijk gebleven	100%	96,2%	100%
naar boven bijgesteld	0%	3,8%	0%
naar beneden bijgesteld	0%	0%	0%

De leerroutes zijn bijna niet bijgesteld, omdat in het jaar 2019-2020 alle leerlingen zijn herijkt.

Voor het volgen van de ontwikkeling en de tussentijdse resultaten zijn in 2020 de Cito toetsen “Dagbesteding” en “Arbeid/Pro” ingevoerd. Deze toetsen zijn door Cito ontwikkeld voor het ZML-onderwijs. De toets “Dagbesteding” wordt afgenomen bij leerlingen die leerroute 2 of 3 volgen. De toets “Arbeid/Pro” bij leerlingen die leerroute 3, 4 of 5 volgen. Met deze methode onafhankelijke toetsen kunnen we analyseren of de leerroute en het aanbod passend is voor de leerlingen en of de leerlingen zich ontwikkelen in overeenstemming met de verwachte ontwikkeling. Per leerling wordt gekeken of de leerling een score heeft behaald op het niveau passend bij de leerroute. De uitkomsten van deze eerste afname moeten we de nodige voorzichtigheid beschouwen.

Schoolklimaat

Voor het meten van de veiligheidsbeleving van de leerlingen gebruikt de school het instrument Q-school. De score wordt uitgedrukt in een 4 puntsschaal. De score voor de indicator schoolklimaat was in 2020-2021 3,4, voor tevredenheid over het onderwijsproces 3,5 en voor veiligheid 3.2. De scores liggen daarmee op of boven onze eigen norm van 3,2. De afgelopen jaren zijn de scores vrijwel stabiel. Op het gebied van sociale veiligheid valt nog wel wat te winnen door het nader invulling geven aan het veiligheidsbeleid.

Jaarlijks wordt bijgehouden hoe vaak er sprake is van een time-out, schorsing of verwijdering. Ook het aantal incidenten en klachten wordt geregistreerd. Enkele cijfers:

- In het schooljaar 20-21 zijn er geen time-outs geregistreerd.
- Er was drie keer sprake van een schorsing.
- Er is geen leerling van school verwijderd.
- Er was sprake van drie thuiszitters. Voor twee leerlingen was geen ontheffing verleend.
- Er zijn 15 incidenten geregistreerd, waarvan 11 in de Bavo stroom.
- Er zijn in 20-21 geen klachten binnengekomen bij bestuur of directie.

Praktijkvorming en stage

Het stagebeleid is een belangrijk aspect van het onderwijs op VSO De Zonnehoek. Het volgen van de stages bereidt de leerlingen mede voor op het vinden van een voor de leerlingen passende plek in onze samenleving. In de stages wordt aangesloten bij de uitstroombestemming, maar worden ook hoge verwachtingen gesteld aan de leerlingen.

In de volgende afbeelding, overgenomen uit het dashboard, is te zien hoeveel leerlingen de afgelopen schooljaren welke stage hebben gevolgd en het percentage stages dat door de leerlingen met succes is gevolgd. Als norm hanteren we dat ten minste 85% van de leerlingen de verdiepingsstages en plaatsingsstages met succes moeten hebben gevolgd. Onze ambitie daarbij is 90%. De tabel wijst uit dat we onze norm het afgelopen schooljaar hebben gehaald.

Aantallen leerlingen en gevolgde stages									
schooljaar	18-19			19-20			20-21		
stage soort	aantal	met	%	aantal	met	%	aantal	met	%
intern	18	18	100%	21	10	48%	30	30	100%
snuffel	18	17	94%	23	0	0%	23	23	100%
verdieping	18	16	89%	12	12	100%	23	22	96%
plaatsing	13	13	100%	29	27	93%	20	20	100%
structuur	8	8	100%	2	1	50%	2	2	100%

In samenwerking met de praktijkschool De Boog en ROC Aventus geven we de leerlingen de gelegenheid om branchegerichte cursussen te volgen en voor hen passende certificaten te halen. Helaas konden er door de corona-crisis minder cursussen worden gevolgd. Volgden in de jaren daarvoor de leerlingen gemiddeld nog 1,4 cursus, in het schooljaar 20-21 was het gemiddeld ongeveer 0,75.

In het schooljaar 19-20 is voor het eerst een peiling gehouden onder de stageverleners over de mate van tevredenheid over de communicatie, de begeleiding door de school en de vaardigheden van de leerlingen. Voor zowel communicatie en begeleiding scoorde de school een 3,4 op een 4 puntsschaal. Deze score ligt boven onze norm van 3,2 (80% tevredenheid). De waardering van de vaardigheden van de leerlingen lag met een score van 3,1 net iets onder onze norm. De algehele waardering van de stageverleners was zonder meer goed (3,6).

Bij de inspectie zijn alle onderliggende indicatoren met betrekking tot de stage als voldoende beoordeeld. We zien niettemin mogelijkheden om het stageaanbod nog meer beredeneerd te maken en het volgen van de ontwikkeling leerlingen op dit punt te versterken.

Jaarverslag De Boog

Schoolprofiel

De Boog is een kleine Christelijke school voor Praktijkonderwijs voor leerlingen van 12-18 jaar die moeite hebben met leren. Wij geloven in de mogelijkheden van ieder kind en zorgen ervoor dat zij later zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren in de maatschappij. Ons onderwijs bereidt hen daarop voor in een uitdagende omgeving met de praktijk van het dagelijks leven als uitgangspunt. Betrokken en bevlogen medewerkers bereiden de leerlingen voor op deelname aan het arbeidsproces en begeleiden ze naar een passende plek in het vervolgonderwijs of een baan op de arbeidsmarkt (evt. gecombineerd met een opleiding). Wij vinden het belangrijk dat de leerlingen zich gezien en begrepen voelen en staan open voor ontmoeting en dialoog. Op de Boog mag je zijn wie je bent.

We zijn steeds op zoek naar mogelijkheden om de talenten van leerlingen verder te ontwikkelen. Ouders/verzorgers zijn voor ons een belangrijke sparringpartner in de begeleiding en ontwikkeling van het kind.

Schoolorganisatie

De leerlingen zijn verdeeld over 6 leerjaren en 12 klassen. In klas 5 zitten leerlingen die een heel persoonlijk rooster hebben en niet meer als klas op school aanwezig zijn. In klas 6 zitten alle leerlingen die een Entreeopleiding volgen en alleen voor huiswerkbegeleiding op de Boog aanwezig zijn.

Klas 1	2 klassen (1x15 en 1x 14 leerlingen)
Klas 2	3 klassen (1x 12, 1x 11 en 1x 10 leerlingen)
Klas 3	2 klassen (1x 15 en 1x 16 leerlingen)
Klas 4	2 klassen (1x 16 en 1x 17 leerlingen)
Klas 5	1x 20 leerlingen
Klas 6	1x 18 leerlingen

Bijzondere activiteiten en gebeurtenissen:

Om voor alle leerlingen zoveel mogelijk onderwijs op maat aan te kunnen bieden en een bijdrage te leveren aan het ontdekken en ontwikkelen van de talenten werken wij veel samen met de partners om ons heen. Er is een samenwerking met de VMBO-scholen waarbij de mogelijkheid bestaat om leerlingen mee te laten draaien met bestaande klassen tijdens de praktijkvakken.

Dit schooljaar hebben wij de samenwerking met het MBO en het bedrijfsleven weer verder uitgebreid. In het kader van de "Subsidie Versterkt Techniek" in het VMBO zijn er oriëntatie en verdiepingsmodules voor onze leerlingen op het VMBO ontwikkeld en hebben daar tot nu toe al 10 leerlingen aan deelgenomen. Samen met Bouwmensen zijn we modules aan het ontwikkelen om leerlingen kennis te laten maken met de werkzaamheden in de bouw. In 2021 zijn we gestart met de module metselen. Hieraan hebben 7 leerlingen deelgenomen waarvan er 2 aangeven verder te willen in de bouw.

Voor leerlingen die 16 jaar of ouder zijn, hebben wij een samenwerking met ROC Aventus en het Helicon. Leerlingen krijgen zo de mogelijkheid om een entreediploma te halen en eventueel door te stromen naar niveau 2. Om dit mogelijk te maken hebben de praktijkscholen uit het Stedenvierkant een convenant afgesloten met ROC Aventus en Helicon. Dit jaar zijn daar 2 opleidingen bijgekomen (sport en facilitair en haarstylist). Daarnaast hebben wij een uitgebreid stagenetwerk waardoor

leerlingen stage kunnen lopen die past bij de begeleidings- en/of ontwikkelbehoefte en interesse van de leerlingen.

Tijdens de gehele schoolcarrière is het voor alle leerlingen mogelijk om certificaten te halen. Dit kunnen ofwel branchegerichte certificaten zijn of certificaten op gebied van Nederlands, rekenen/wiskunde en Engels. In 2021 hebben ondanks corona toch 63 leerlingen een certificaat gehaald op diverse niveaus.

Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen en uitkomsten verbeteractiviteiten:

In 2021 heeft het MAT samen met het team gewerkt aan:

1. Dashboard en maken van analyses
2. Normen en ambities van de Boog vastgesteld
3. Vaststellen ingrediënten “effectieve les” op de Boog
4. Plan leesbevordering
5. Invoer nieuwe genormeerde toetsen

Ad 1 en 2: De eigen aspecten van kwaliteit en de normen/ambities komen weer terug op het dashboard van de Boog. Het dashboard is in samenwerking met een externe deskundige op maat gemaakt voor de Boog. Met behulp van het dashboard kunnen wij onze resultaten verantwoorden en analyseren. De verbeterpunten van de analyses worden vertaald naar het jaarplan van de Boog. Dit alles gebeurt steeds in samenwerking met het team van de Boog, zodat iedereen zich ook eigenaar van de ontwikkelen voelt.

Ad 3: Vanuit de inspectie kregen wij als feedback dat er nog winst te behalen is bij het planmatig afstemmen in de les. Samen met het team hebben wij gekeken wat nu de ingrediënten zijn van de effectieve les op de Boog en wat de wetenschappelijke onderzoeken daarover zeggen. Dit heeft geleid tot een lijst van ingrediënten en heeft iedere eerkraft ook een persoonlijk doel opgesteld. In februari 2022 hebben wij bezoek gehad van de inspectie (steekproef didactisch handelen in het VO) en kregen wij een positieve terugkoppeling. Komende jaren zal dit een aandachtspunt blijven.

Ad 4: Het lezen is een belangrijke vaardigheid bij de zelfredzaamheid van onze doelgroep. Naast de diverse vormen van leesbegeleiding buiten de klas is er een plan gemaakt om het lezen in de klas verder te bevorderen. Zo gaan de onderbouwklassen nu maandelijks naar de bibliotheek, hebben we theaterlezen in de klas ingevoerd en zijn we gestart met de boekendoos.

Ad 5: Na een pilotjaar zijn we in 2021 gestart met een nieuw toets systeem van ICE met 2 toets momenten per schooljaar. Wij gebruikten tot 2020 verouderde genormeerde toetsen die eigenlijk niet echt geschikt waren voor het praktijkonderwijs. ICE biedt toetsen speciaal voor praktijkonderwijs aan. Nog een groot voordeel is dat er ook een benchmark aan gekoppeld is waardoor wij onze eigen resultaten ook af kunnen zetten tegen resultaten van andere Pro scholen. Dit levert input om kritisch naar ons eigen aanbod en resultaten te kijken. De resultaten worden weer verwerkt in dashboard en voortgangsrapportage.

Nationaal Programma Onderwijs

Om tot een juiste keuze voor inzet NPO gelden te komen, hebben wij in maart/april 2021 een schoolscan gemaakt. Hiervoor hebben wij een vragenlijst afgenomen bij de leerlingen, ouders en het team. Daarnaast hebben wij gebruik gemaakt van de informatie uit de coronapeilingen van de GGD Noordoost Veluwe en de uitkomst van de leerling tevredenheidsonderzoek.

Alle input hebben we verzameld en vervolgens met het team geanalyseerd. De uitkomsten van de analyse zijn ook besproken met de MR en de leerlingen. Vervolgens zijn de uitkomsten naast de

menukaart gelegd en heeft het MAT een 1e opzet voor de besteding van de NPO gelden gemaakt. Dit is vervolgens met het team en de MR besproken. Er is bewust gekozen om geen extern personeel in te huren, maar dit met het eigen personeel uit te voeren. Hiervoor is 1,0 FTE uitbreiding voor gereserveerd

Wij hebben als school vooral ingestoken op:

- (Waar mogelijk) kleine klassen (onderdeel E menukaart): Dit schooljaar is ervoor gekozen om de 2e klassen te verkleinen. Deze leerlingen hebben vooral in hun 1e jaar veel last gehad van de gevolgen van Corona
- Extra handen voor de klas (onderdeel B menukaart): hierdoor is het bij de vakken Nederlands en rekenen mogelijk om instructie aan kleine klassen te geven
- Welzijn leerlingen (onderdeel C en D menukaart):
 1. samenwerking met jongerenwerkers. Zij zijn 3 x per maand op maandag op school aanwezig zijn in de pauzes en ieder vrijdagmiddag gaat een klas uit de onderbouw voor een periode van 6 weken met de mentor naar het jongerencentrum voor activiteiten met de klas onder begeleiding van de jongerenwerkers(kan zijn sporten, gesprekken, spelletjes, dj les, rap maken etc.)
 2. team deskundig maken door beter aan te sluiten bij de ontwikkeling en behoefte leerlingen. Hiervoor zijn de collega's geschoold in:
 - het herkennen van executieve functies en inzetten van werkvormen om dit bij leerlingen in kaart te brengen en de ontwikkeling te stimuleren
 - herkennen en erkennen NT2 problematiek: team heeft allemaal het belevings- en ervaringscircuit NT2 leerling in het onderwijs gevolgd
 - maken plan voor het woordenschatonderwijs op de Boog
 3. activiteiten voor leerlingen: denk aan extra sportactiviteiten voor leerlingen tijdens keuzewerktijd, excursies etc.

Welke resultaten zien we tot nu toe:

- score voor Nederlands en rekenen is bij de toetsen van januari 2022 omhoog gegaan t.o.v. toetsen in juni 2021 (die vielen toch wat tegen t.o.v. de toetsen in januari 2021)
- leerlingen geven aan veel baat te hebben bij de instructie in kleine groepen voor Nederlands en rekenen (meer tijd en aandacht)
- onderzoek leerling tevredenheid geeft een positieve uitslag. Leerlingen zijn tevreden over de begeleiding van de leerkrachten

Opbrengsten

Het hoofddoel van het praktijkonderwijs is:

Ontwikkeling van (een optimale) maatschappelijke zelfredzaamheid m.b.t. burgerschap, wonen en vrijetijdsbesteding, toeleiding naar en behouden van een passende arbeidsplaats.

Om hier gestalte aan te geven hebben wij voor het schooljaar 2019-2020 de volgende ambities vastgesteld:

1. Tenminste 90% van de leerlingen die uitstromen heeft een passende (arbeids-)plaats en stroomt volgens het UPP uit.
2. Eén jaar na het schoolverlaten heeft tenminste 75% van de schoolverlaters nog een passende (arbeids-)plek.
3. Niet meer dan 5 % van de leerlingen heeft een leesniveau lager dan AVI E5 (niveau functionele geletterdheid).
4. Tenminste 50 % van de leerlingen heeft een leesniveau AVI E7 of hoger.
5. Alle schoolverlaters hebben minimaal 1 certificaat tijdens hun schoolloopbaan behaald.
6. Op de ProZo enquête voor leerlingen en ouders in het praktijkonderwijs scoren wij op het onderdeel veiligheid ten minste hetzelfde als de landelijke score of hoger

Ad 1:

In het schooljaar 2020-2021 zijn er 28 leerlingen uitgestroomd. Van de 28 leerlingen hebben 15 leerlingen de Boog verlaten met een baan, 10 leerlingen met een baan en opleiding op niveau 2 (BBL niv.2) en zijn er 3 leerlingen verder gegaan met een opleiding op niveau 2 (BOL niv.2).

	18/19	19/20	20/21
Werk	35%	45%	54%
Werk + BBL- opleiding	29%	35%	36%
Leren	32%	17%	11%
Anders	4%	3%	0%

2020-2021	Volgens UPP	Niet volgens UPP
Totaal 28 leerlingen	18	10

Van de uitstroom in 2021 heeft 100% een passende baan, een baan met opleiding of een opleiding gevonden. Ondanks het hoge percentage uitstroom naar een passende plek in de maatschappij is dat niet voor iedereen ook volgens het UPP dat in leerjaar 4 is vastgesteld. Na analyse van de gegevens zien wij dat 2 jaar na het vaststellen van het UPP in klas 4 meer leerlingen met een BBL- of BOL-opleiding doorstromen naar niveau 2. Dit heeft enerzijds te maken met de groei die ze vaak vooral in het laatste schooljaar nog doormaken, maar ook met het makkelijker doorstromen naar niveau 2. Het niveau voor rekenen en Nederlands is voor de niveau 2 opleidingen niet van doorslaggevend belang waardoor er toch leerlingen vanuit het PRO met een niveau 1F kunnen doorstromen naar niveau 2.

Ad 2:

Van de 29 schoolverlaters in het schooljaar 2019-2020 hebben een jaar later in 2021 alle leerlingen nog een passende arbeidsplek, een passende arbeidsplek met BBL-opleiding of zijn bezig met een vervolgopleiding. Dit betekent dat na één jaar nog 100% van de schoolverlaters een passende werk/opleidingsplek heeft. Van de leerlingen die in 2018-2019 de school hebben verlaten heeft nog 87% werk, werk en opleiding of volgt nog een opleiding.

Ad 3:

Van de 28 schoolverlaters hebben 6 leerlingen een leesniveau lager dan AVI E5. De overige leerlingen hebben leesniveau AVI E5 of hoger. Het percentage leerlingen dat een leesniveau heeft van <E5 is hoger dan wij in onze ambities hebben vastgesteld. Na het maken van de analyse zien wij dat dit gaat om leerlingen die bij start op de Boog een leesniveau van <E3 hadden en daarnaast een TOS of Dyslexiekenmerk hebben.

Leesniveau	Aantal leerlingen
< E5	6 (21%)
>E5	22 (79%)
E7 of >E7	21 (75%)

Ad 4:

Van de 28 schoolverlaters hebben 21 leerlingen een leesniveau van AVI E7 of hoger. Dit is hoger dan de 50% die we als ambitie hadden vastgesteld.

Ad 5:

De afgelopen jaren hebben wij op de Boog hard gewerkt aan het uitbreiden van ons aanbod cursussen en IVIO-examens. Wij hebben gemerkt dat het halen van een certificaat een belangrijke

bijdrage levert aan de eigenwaarde en het zelfvertrouwen van de leerlingen en dat het de kans op doorstroom naar een entreeopleiding en werk of vervolgopleiding vergroot. Vergroten van de kans van slagen in opleiding en/of werk wordt bevestigd door een onderzoek dat in 2017 is uitgevoerd in opdracht van 4 praktijkscholen in het Stedenvierkant waar de Boog ook aan mee heeft gewerkt. Eén van de conclusies uit dit onderzoek is dat het succesvol afronden van een entree- of niveau 2 opleiding relatie heeft met het wel of niet behalen van een certificaat gedurende de schoolloopbaan in het praktijkonderwijs. Het gaat dan om branchegerichte certificaten en/of IVIO-certificaten voor Nederlands, rekenen of Engels

Van de 28 schoolverlaters hebben alle leerlingen meer dan 1 certificaat gehaald. Een score van 100%.

Ad 6:

Leerling enquête:

Op alle items van het onderdeel Veiligheid en veiligheidsgevoel hebben wij hoger gescoord dat het landelijk gemiddelde. De gemiddelde score op alle items bij het onderdeel Veiligheid is 3.93 op een score van maximaal 4.

	Landelijk 20-21	Boog 20-21	Landelijk 21-22	Boog 21-22
Andere leerlingen pesten mij op school	3,86	4,00	3,82	3,93
Medeleerlingen pesten mij via internet / telefoon	3,92	4,00	3,90	3,97
Andere leerlingen discrimineren mij op school	3,89	3,95	3,87	3,90
Andere leerlingen slaan of schoppen mij op school	3,91	3,97	3,87	3,97
Gemiddelde score	3,89	3,98	3,86	3,94

Ouder-enquête

De ouder- enquête hebben wij in november 2021 afgenomen. Doordat het percentage in 2020 te laag was kunnen we geen vergelijk maken met het vorige schooljaar. Ook bij de ouders scoren wij in 2021 hoger dan de benchmark landelijk aangeeft.

	Landelijk 21-22	Boog 21-22
Mijn kind voelt zich veilig op school	3,31	3,51
De sfeer is prettig op school	3,27	3,51
Als iemand mijn kind pest, doen de leraren daar wat aan	3,27	3,49
De leraren geven mijn kind zelfvertrouwen	3,32	3,53
De leraren helpen mijn kind met anderen om te gaan	3,32	3,50
Gemiddelde score	3,28	3,50

Wij zijn tevreden met de behaalde resultaten. Komend jaar zullen wij ook de tussentijdse resultaten in leerjaar 2 en leerjaar 4 gaan monitoren a.d.h.v. het UPP wat in die leerjaren is vastgesteld. Voor de uitstroom naar niveau 2 willen wij de resultaten van Nederlands en rekenen in kaart gaan brengen. Dit is door corona niet gelukt i.v.m. wegvallen examens op het MBO.

Jaarverslag GMR-platform CSO Apeldoorn

De samenstelling van de GMR:

- Marianne van der Plank (voorzitter), leerkracht De Zonnehoek
- Corinda Tas, leerkracht De Boog
- Monique Sterk, leerkracht De Prinsenhof
- Ronald Burger, ouder De Boog
- Stefan Klomp, ouder De Prinsenhof (1^e helft 2021)
- Marleen van Loenen, ouder De Prinsehof (2^e helft 2021)
- Manuela Guerra, ouder De Zonnehoek

De GMR werd administratief ondersteund door Arien van der Vloot van Vliet.

Vergaderingen

In 2021 kwam de GMR 3x bij elkaar, Erik Wijtsma was als bestuurder aanwezig bij deze vergaderingen. Daarnaast is er 2x een overlegmoment geweest met de Raad van Toezicht. De GMR kwam altijd bijeen in de vorm van een gewone vergadering waarbij alle partijen aanwezig zijn.

De agendapunten voor de vergadering werden 2 weken voor de vergadering voorbereid door de voorzitter en de bestuurder. De punten die hieruit voorkomen werden door de secretaris in een agenda gezet en samen met de stukken verstuurd naar de GMR-leden.

De vastgestelde notulen werden verstuurd naar de RvT en naar de MR-en van de CSO scholen.

De behandelde onderwerpen

GMR

- reglementen en statuut, jaarplanning GMR, activiteitenplan GMR

CSO

- identiteit, jaarplan, functieboek, begroting, personeelsbeleid, inspectie, onderhoud gebouwen

Betrokkenheid GMR bij vijf sollicitatieprocedures

In 2021 is de GMR betrokken geweest bij de sollicitatiesprocedure voor het aanstellen van een:

- directeur (2x)
- lid van de raad van Toezicht (2x)
- bestuurssecretaresse (1x)

Het overleg met het bestuur en de achterban

De eerder gemaakte afspraken voor adequate samenwerking tussen het bestuur en het GMR-platform zijn nagekomen.

De bestuurder heeft 4x per jaar overleg met de directeur van een school, hieruit komt een managementrapportage (schoolontwikkeling/personele zaken/financiën).

Deze rapportage is een leidraad voor rapportage aan de Raad van Toezicht.

Wekelijks is er een directieoverleg met alle directeuren.

De GMR monitort direct het beleid van de bestuurder, de Raad van Toezicht doet dit op afstand. Dit is vastgelegd in een bestuurs- en managementstatuut.

Overleg met de achterban vond plaats via de MR van elke school: elk lid van de GMR was ook lid van de MR van de betreffende scholen.

Gevolgte scholing

Er is dit jaar vanwege corona geen scholing geweest. We werden bij vragen ondersteund door het CNV in de persoon van Angela Roerdink en Joop Witteveen.

Toekomst

- De GMR is een bovenschools klankbord dat werkt aan kwaliteit in een gezonde organisatie die transparant is in financieel en onderwijskundig opzicht.
- De GMR wil strategisch meedenken over het beleid van de stichting. Dat moeten we doen door ons proactief op te stellen en gevraagd en ongevraagd advies te geven.
- De GMR wil open en duidelijk communiceren met de betrokkenen, Bestuurder, Raad van Toezicht en de Medezeggenschapsraden.
- De GMR overlegt, neemt standpunten in en maakt deze kenbaar.
- De GMR is deskundig en wil zich verdiepen en/of specialiseren. Wij willen een GMR zijn die gericht met diverse betrokkenen respectvol wil samenwerken door middel van heldere afspraken, duidelijke structuur en een open communicatie. Dit willen we bereiken door ons proactief op te stellen en een totaal overzicht van de beleids- en bestuur stukken.
- De GMR is door de Medezeggenschapsraden benaderbaar om zich te laten informeren en neemt hierin zelf ook initiatief.
- De GMR en de bestuurder informeren elkaar tijdig en volledig.

JAARVERSLAG EXTERNE VERTROUWENSPERSOON EVP IJSSELGROEP (Yvonne Kamsma)

Ongewenste omgangsvormen, het kan overal voorkomen. Zo kan het gebeuren dat binnen een school of het schoolbestuur er klachten en/of zorgen ontstaan rondom situaties van niet gewenst gedrag.

Deze kunnen van inhoud variëren tussen communicatie, pesten, agressie, discriminatie, intimidatie tot seksuele intimidatie. Ook klachten of vermoedens van een zedendelict door een medewerker jegens een minderjarig leerling, bijvoorbeeld verkrachting, ontucht of grooming komen voor.

Als vertrouwenspersoon kan ik door betrokkenen benaderd worden om hen bij te staan. In deze rol vervul ik een aantal hoofdtaken nl.: opvang, ondersteuning en begeleiding van een klager. In de praktijk betekent dat, dat ik luister naar betrokkene, werk aan het opbouwen van een vertrouwelijke relatie en kom tot een goede definitie van de klacht/zorg om daarna samen mogelijke stappen te onderzoeken.

Tevens fungeer ik als achterwacht voor de schoolcontactpersonen. Een goede positionering van deze personen is in zijn algemeenheid van belang voor de scholen. Zij hebben de mogelijkheid contact met me op te nemen om te overleggen rondom zaken die bij hen als schoolcontactpersoon spelen.

Wanneer er trends te zien zijn of opvallende zaken naar voren komen zal ik als extern vertrouwenspersoon aanbevelingen doen richting het bestuur.

Dit afgelopen jaar is het voor mij als extern vertrouwenspersoon CSO rustig geweest. Er zijn geen meldingen van ongewenst gedrag binnen gekomen. In mei heb ik wel aangesloten bij een directiebestuur om de rol die ik heb toe te lichten en te adviseren over de klachtenregeling en -procedure. Naar aanleiding daarvan heb ik een aangepaste klachtroute CSO ontvangen.

Zoals in 2020 heeft er ook dit jaar geen nascholingsbijeenkomst voor de contactpersonen plaatsgevonden.

FINANCIEEL BELEID

Onderstaand is de balans van 31 december 2021 opgenomen. Deze is vergeleken met de balans van 31 december 2020. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Financiële positie op balansdatum

Activa	31-12-2021	31-12-2020	Passiva	31-12-2021	31-12-2020
Materiële vaste activa	€ 1.040.221	€ 1.022.110	Eigen vermogen	€ 3.968.324	€ 4.346.024
Financiële vaste activa	€ 1.755.005	€ 1.755.067	Voorzieningen	€ 935.433	€ 897.858
Vorderingen	€ 671.438	€ 352.737	Langlopende schulden	€ 1.013	€ 1.395
Liquide middelen	€ 2.490.029	€ 3.090.667	Kortlopende schulden	€ 1.051.923	€ 975.305
Totaal activa	€ 5.956.693	€ 6.220.582		€ 5.956.693	€ 6.220.582

Toelichting op de balans:

Activa

materiële vaste activa

In 2021 is € 174.000 geïnvesteerd in materiële vaste activa. Er is met name geïnvesteerd in ICT-middelen en meubilair. De meeste investeringen betroffen de Zonnehoeke. De Prinsenhof heeft voor € 15.000 gedesinvesteerd. De betreffende ICT-middelen waren grotendeels afgeschreven. Het boekverlies bedroeg in totaal € 4.000.

De totale afschrijvingslasten bedroegen € 152.000. De boekwaarde van de materiële vaste activa is met € 18.000 toegenomen.

financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit obligaties bij diverse banken en staatsobligaties. In 2021 hebben geen aankopen en verkopen plaatsgevonden. De waarde van de diverse obligaties is in 2021 nagenoeg gelijk gebleven.

vorderingen

De hoogste vordering is de vordering op het ministerie i.v.m. het betaalritme van de personele bekostiging bij De Prinsenhof en De Zonnehoeke. In de periode augustus-december wordt minder dan 5/12 van de jaarsubsidie ontvangen, waardoor er op 31 december sprake is van een vordering. De vordering is € 151.000 hoger dan op 31 december 2020. De bekostiging 2020-2021 van de Zonnehoeke was gebaseerd op verkeerde leerlingaantallen. Hierdoor werd teveel bekostiging ontvangen. Dit zorgde voor een incidenteel lagere vordering op 31 december 2020, waardoor het saldo op 31 december 2021 sterk is gestegen t.o.v. 31 december 2020.

De vorderingen zijn in totaal € 319.000 hoger dan op 31 december 2020. Ook de vordering op de gemeente is in 2021 gestegen. Dit betreft de onroerende zaakbelasting 2020 en 2021. De overige overlopende activa zijn gestegen door nog te ontvangen ESF-subsidie

Aan de vorderingen zijn geen risico's verbonden, waardoor geen voorziening wegens mogelijke oninbaarheid is opgenomen.

liquide middelen

De omvang van de liquide middelen is in 2021 met € 601.000 afgenomen. Dat is meer dan het negatieve resultaat van 2021.

Dit wordt met name veroorzaakt door de hogere vorderingen. Deze hebben geen invloed op het resultaat, maar wel een negatieve invloed op de omvang van de liquide middelen.

In het kasstroomoverzicht wordt nader ingegaan op de ontwikkeling van de liquide middelen.

Passiva:

eigen vermogen

Het negatieve resultaat van € 378.000 is onttrokken aan het eigen vermogen. Bij de resultaat-verdeling is € 376.000 aan de algemene publieke reserve onttrokken. De algemene reserve bedraagt op 31 december 2021 € 3.966.000.

Naast de algemene reserve is er de bestemmingsreserve nulmeting. Deze is ontstaan bij de invoering van de lumpsumbekostiging. De op dat moment aanwezige materiële vaste activa is tegen boek-waarde opgenomen in de administratie. Hier is de bestemmingsreserve nulmeting tegenover gezet. De reserve is bedoeld ter dekking van de afschrijvingslasten van de betreffende materiële vaste activa en heeft daarmee een eindig karakter. Deze afschrijvingslasten bedroegen in 2021 € 2.000. Dit bedrag is ten laste van de reserve gebracht. De reserve bedraagt op 31 december 2021 € 2.000.

voorzieningen

De stichting heeft vier voorzieningen:

- voorziening levensfasebewust personeelsbeleid
Deze is bedoeld ter dekking van de salarislasten bij de opname van gespaarde uren duurzame inzetbaarheid. In 2021 is per saldo € 10.000 aan de voorziening toegevoegd wegens in 2021 gespaarde uren. De voorziening bedraagt op 31 december 2021 € 33.000.
- jubileumvoorziening
Deze voorziening is bedoeld ter dekking van de gratificaties bij een 25- of 40-jarig dienst-verband. In 2021 is € 12.000 aan jubileumgratificaties betaald. Dit bedrag is aan de voor-ziening onttrokken. Aan de voorziening is € 12.000 toegevoegd ter dekking van toekomstige gratificaties. De voorziening bedraagt op 31 december 2021 € 187.000.
- voorziening langdurig zieken
De stichting is eigen risicodragers voor ziektevervanging. Hierdoor moest in 2020 een voor-ziening worden getroffen voor de loonkosten van de medewerkers die naar verwachting niet zouden terugkeren, maar zullen worden ontslagen na twee jaar ziekte. Het bedrag van € 101.000 is in 2021 deels aan de voorziening onttrokken en is deels vrijgevallen. Op 31 december 2021 zijn er geen langdurig zieken. Op 31 december 2021 heeft de voorziening daardoor geen saldo.
- voorziening groot onderhoud
Deze voorziening is bedoeld ter dekking en egalisatie van de lasten van het groot onderhoud. In 2021 is op basis van de bijgestelde meerjarenonderhoudsplannen € 193.000 aan de voor-ziening toegevoegd. Aan de voorziening is € 68.000 onttrokken wegens uitgevoerde werk-zaamheden. Dit betrof met name de ventilatie bij de Zonnehoek, het SO-gebouw. De voor-ziening bedraagt op 31 december 2021 € 716.000.

langlopende schulden

De langlopende schulden bestaan uit vooruit ontvangen investeringssubsidies. Deze subsidies zijn gebruikt om materiële vaste activa aan te schaffen. Jaarlijks valt een bedrag vrij ten gunste van de exploitatie ter compensatie van de afschrijvingen van deze materiële vaste activa. In 2021 is € 400 vrijgevallen.

kortlopende schulden

De kortlopende schulden bestaan voor 65% uit salarisgebonden schulden. Dit zijn de af te dragen loonheffing en pensioenpremies over december en het nog te betalen vakantiegeld over juni t/m december. Deze schulden worden eind januari en eind mei betaald. De salarisgebonden schulden zijn in totaal € 22.000 hoger dan op 31 december 2020. Dit betreft met name lagere af te dragen premie Risicofonds en Participatiefonds. De salarisgebonden schulden bedragen in totaal € 685.000.

De kortlopende schulden zijn ondanks de lagere salarisgebonden schulden in totaal € 77.000 hoger dan op 31 december 2020. De schuld aan de gemeente is sterk gestegen. Dit betreft de over te dragen vergoeding voor het voor bewegingstherapie/hydrotherapie bad.

Analyse resultaat

De begroting van 2021 liet een negatief resultaat zien van € 763.000. Uiteindelijk resulteert een negatief resultaat in boekjaar 2021 van € 378.000: een positief verschil van € 385.000 met de begroting.

Het minder negatieve resultaat is met name veroorzaakt door hogere baten. Deze waren € 836.000 hoger dan begroot. Deze hogere baten zijn niet volledig ingezet, mede gezien het al begrote negatieve resultaat. De hogere baten betroffen onder andere de NPO-subsidie. Deze subsidie zal wel volledig worden ingezet, maar deels pas in 2022 en 2023.

Daarnaast was de begroting opgesteld voordat een voorziening langdurig zieke medewerkers was gevormd. In de begroting was daardoor geen rekening gehouden met het ten laste van de voorziening brengen van een deel van de loonkosten. Dit zorgde voor € 101.000 lagere personele lasten.

In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op de verschillen tussen realisatie en begroting.

Analyse realisatie 2021 versus realisatie 2020 en realisatie 2021 versus begroting 2021

Onderstaand is de staat van baten en lasten voor het kalenderjaar 2021 opgenomen. De gerealiseerde baten en lasten zijn vergeleken met de begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2021 en gerealiseerde baten en lasten in het kalenderjaar 2020.

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Verschil	Realisatie 2020	Verschil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	9.329.170	8.649.395	679.775	8.971.930	357.240
Overige overheidsbijdragen	161.026	95.378	65.648	53.499	107.526
Overige baten	358.884	268.626	90.258	367.711	-8.827
Totaal baten	9.849.081	9.013.399	835.681	9.393.141	455.939
Lasten					
Personele lasten	8.459.912	8.128.263	-331.649	8.994.998	535.086
Afschrijvingen	152.122	150.358	-1.764	145.655	-6.467
Huisvestingslasten	653.908	700.653	46.745	657.876	3.968
Overige lasten	961.780	805.367	-156.413	789.441	-172.339
Totaal lasten	10.227.723	9.784.642	-443.081	10.587.970	360.247
Saldo baten en lasten	-378.642	-771.242	392.600	-1.194.829	95.693
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	10.562	10.625	-63	10.564	-2
Financiële lasten	9.620	2.000	-7.620	10.119	499
Totaal financiële baten en lasten	942	8.625	7.558	446	-501
Totaal resultaat	-377.700	-762.617	384.917	-1.194.383	816.683

Toelichting op de staat van baten en lasten:

rijksbijdragen OCenW

De rijksbijdragen bestaan uit de reguliere en de overige subsidies van het ministerie van OCenW en de vergoeding van het samenwerkingsverband. Deze waren allen hoger dan begroot. In totaal waren de rijksbijdragen € 670.000 hoger dan begroot.

De reguliere rijksbijdragen waren € 388.000 hoger dan begroot. Dit is voor € 162.000 veroorzaakt door de bijstelling van de vergoeding voor het bewegingstherapie/hydrotherapie bad. De bekostiging was gebaseerd op een te laag aantal m2. De subsidie prestatiebox is voor de Boog per 1 januari grotendeels opgegaan in de reguliere subsidie. Bij de Prinsenhof en de Zonnehoeke is dat per 1 augustus gebeurd. Dat zorgde voor € 71.000 hogere reguliere subsidies. Het resterende verschil is veroorzaakt door het aanpassen van de normbedragen.

De overige subsidies waren ondanks de lagere subsidie prestatiebox € 185.000 hoger dan begroot. In de begroting was naast de al bekende overige subsidies rekening gehouden met € 50.000 aan extra overige subsidies. Dat is meer dan gerealiseerd. De hogere overige subsidies zijn met name veroorzaakt door de NPO-subsidie. Deze bedroeg in totaal € 283.000. De Boog heeft de volledige subsidie voor 2021-2022 in 2021 ontvangen. De subsidie moest volledig in 2021 als baat worden genomen. Naast de NPO-subsidie zijn diverse kleinere niet begrote subsidies ontvangen.

De vergoeding van het samenwerkingsverband was € 107.000 hoger dan begroot, ondanks dat ook bij de inkomsten samenwerkingsverband rekening was gehouden met incidentele aanvullende vergoedingen. Met name de groeibekostiging was veel hoger dan begroot.

De rijksbijdragen waren € 358.000 hoger dan in 2020. Dit is met name veroorzaakt door de NPO-subsidie en door de hogere vergoeding voor het bad. Zonder deze hogere vergoeding zou de reguliere bekostiging lager zijn geweest dan in 2020.

overige overheidsbijdragen

Er waren subsidies begroot voor de gymzaal, de parkeergarage, de impuls baankansen en de vrijval van de investeringssubsidie. Naast deze vergoedingen is € 99.000 aan niet begrote ESF-subsidie ontvangen. De impuls baankansen was lager dan begroot. In totaal waren de gemeentelijke bijdragen € 66.000 hoger dan begroot.

De gemeentelijke vergoedingen waren € 108.000 hoger dan in 2020 door de ESF-subsidie.

overige baten

In de begroting was bij de overige baten met name rekening gehouden met verhuurbaten, diverse personele baten en ouderbijdragen. Alleen de ouderbijdragen waren lager dan begroot. De andere overige baten waren hoger. Dit is veroorzaakt door de subsidie 'extra hulp in de klas' en door detacheringsbaten. Deze waren nog niet bekend bij het opstellen van de begroting.

De overige baten waren € 9.000 lager dan in 2020. In dat jaar waren vergoedingen van het Participatiefonds ontvangen voor herwaardering van de OOP-functies.

personele lasten

De personele lasten bestaan uit de loonkosten en de overige personele lasten. Deze waren samen € 332.000 hoger dan begroot, maar € 535.000 lager dan in 2020.

In de begroting was uitgegaan van een gemiddelde formatieve inzet van 104,1 fte incl. vervanging. De werkelijke gemiddelde formatieve inzet bedroeg 106,6 fte. De formatieve inzet vanaf augustus was hoger dan begroot door de extra inzet op basis van de NPO-subsidie. De loonkosten verminderd met de ontvangen uitkeringen waren slechts € 33.000 hoger dan begroot. Een groot deel van de hogere formatieve inzet is gedekt door de ontvangen uitkeringen en de onttrekkingen uit de voorziening langdurig zieken. Deze onttrekking was niet begroot aangezien er op het moment van het opstellen van de begroting nog geen voorziening langdurig zieken was.

De overige personele lasten waren € 299.000 hoger dan begroot. De lasten van de inleen derden waren € 296.000 hoger dan begroot. Dit betrof onder andere inleen van een interim-directeur.

De loonkosten verminderd met de ontvangen uitkeringen waren € 241.000 lager dan in 2020. In 2020 was de gemiddelde formatieve inzet 103,1 fte. Dat de loonkosten ondanks de hogere formatieve inzet lager waren, komt door hogere UWV-uitkeringen en de onttrekkingen uit de voorziening langdurig zieken in 2021. Daarnaast zijn in 2020 eenmalige uitkeringen uitbetaald aan de medewerkers die onder de cao van het primair onderwijs vallen. Deze zijn in 2021 niet uitbetaald.

De overige personele lasten waren € 294.000 lager dan in 2020. De lasten van de inleen derden waren € 252.000 lager. Met name de inleen wegens ziekte was veel lager. Ook de toevoegingen aan de voorzieningen waren in 2021 lager.

afschrijvingen

In de begroting was uitgegaan van € 265.000 aan investeringen. Er is € 174.000 geïnvesteerd. Ondanks dat de investeringen lager waren dan de begrote investeringen, kwamen de afschrijvingslasten goed overeen met de begrote lasten. De investeringen in ICT-middelen waren hoger dan begroot. Deze investeringen kennen een kortere afschrijvingstermijn.

De lasten waren € 6.000 hoger dan in 2020. De investeringen waren uitbreidingsinvesteringen.

huisvestingslasten

De totale huisvestingslasten waren € 47.000 lager dan begroot. Dit is volledig veroorzaakt door lagere lasten van het klein onderhoud. Met name bij de Boog werd extra onderhoud verwacht in 2021, maar dat is niet gerealiseerd.

De totale lasten waren vergelijkbaar met de lasten in 2020. In totaal waren ze € 4.000 lager. De onderhoudslasten waren lager, de energielasten waren hoger.

overige lasten

De overige lasten bestaan uit administratie en beheerlasten, uit de lasten inventaris en apparatuur, uit de lasten leer- en hulpmiddelen en de overige lasten.

De lasten waren € 156.000 hoger dan begroot. Dit is volledig veroorzaakt door de hogere overdracht van de rijksbijdrage voor het bewegingstherapie/hydrotherapie bad. De volledige vergoeding wordt overgedragen aan de gemeente. Zoals bij de rijksbijdragen is beschreven was de ontvangen vergoeding veel hoger dan begroot door bijstelling van het aantal m2 van het bad. Bij de andere posten waren er kleinere verschillen. De administratielasten waren hoger door hogere lasten juridische ondersteuning en hogere PR-lasten. De lasten van de bijzondere activiteiten waren lager doordat niet alle geplande activiteiten plaats konden vinden.

De lasten waren € 172.000 hoger dan in 2020, ook met name door de overdracht van de subsidie voor het bad. Daarnaast waren de lasten van de leer- en hulpmiddelen veel hoger en waren de PR-lasten ook hoger dan in 2020.

financiële baten en lasten

De rentebaten kwamen goed overeen met de begrote baten. De rentelasten waren veel hoger dan begroot door de negatieve rente die door de bank wordt berekend. In 2020 bestonden de financiële lasten uit de advieskosten betreffende de obligaties.

Investerings- en financieringsbeleid

Het beleid van de stichting is gericht op het zoveel mogelijk met eigen middelen financieren van de investeringen waarvoor geen investeringssubsidie wordt ontvangen. Het uitgangspunt is dat geen vreemd vermogen wordt aangetrokken voor het doen van investeringen. De investeringen van 2021 zijn dan ook met eigen middelen gefinancierd.

De toekomstige omvang van de liquide middelen is te zien in de toekomstbalans in de continuïteitsparagraaf. Hierbij is rekening gehouden met de geplande investeringen en de onttrekkingen uit de onderhoudsvoorziening. Uit de meerjarenbalans blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren meer dan voldoende zal zijn om de lasten, de investeringen en de onttrekkingen uit de voorzieningen met eigen middelen te betalen. Er is derhalve geen noodzaak voor het aantrekken van vreemd vermogen.

Treasuryverslag

De stichting heeft 2016 een nieuw statuut opgesteld en vastgesteld dat voldoet aan de nieuwe Regeling beleggen, belenen en derivaten. In 2021 is conform het statuut gehandeld. In 2021 geen waardepapieren gekocht en verkocht. Er hebben ook geen andere bijzondere treasury-activiteiten plaatsgevonden.

De financiële vaste bestaan uit:

<i>Omschrijving</i>	<i>coupon datum</i>	<i>nominale waarde</i>	<i>aankoop waarde</i>	<i>markt waarde</i>	<i>boek waarde</i>
1,25% EIB 14/26	13-nov	250.000	267.750	267.682	258.875
0,25 BNG 15/25	5-mei	500.000	495.830	507.760	498.213
0.625 NAB 17/24	18-sep	500.000	493.000	508.440	497.667
0,625 NWB 17/27	18-jan	500.000	500.400	516.800	500.250
totaal		1.750.000	1.756.980	1.800.682	1.755.006

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In deze paragraaf wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting. Hiermee wordt een beeld gegeven van de continuïteit van de stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van volledige doorcentralisatie van de huisvesting. De opgenomen vooruitblik heeft derhalve betrekking op de voorgeschreven drie jaar.

Kengetallen

	Werkelijk		Prognose		
	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal leerlingen 1 oktober					
Prinsenhof	91	96	91	93	93
Zonnehoek	209	209	218	224	230
Boog	157	164	160	157	150
Totaal	457	469	469	474	473
Personele bezetting in FTE per 31 december					
Bestuur / Management	5,90	5,30	5,10	5,10	5,10
Personeel primair proces	56,85	60,25	63,88	62,58	61,58
Ondersteunend personeel	35,93	37,73	36,45	33,55	33,39
Totaal personele bezetting	98,68	103,28	105,43	101,23	100,07
Aantal leerlingen / Totaal personeel	4,63	4,54	4,45	4,68	4,73
Aantal leerlingen / Onderw. persc	8,04	7,78	7,34	7,57	7,68

Toelichting op de kengetallen:

De leerlingprognose is opgesteld op basis van:

- instroomervaring
- demografische ontwikkeling
- invloed Passend Onderwijs

Door het Passend Onderwijs is het aantal leerlingen dat verwezen wordt naar het speciaal (basis) onderwijs de afgelopen jaren gedaald. Leerlingen krijgen in beginsel binnen het reguliere onderwijs aanvullende zorg, het uitgangspunt is ook dat niet voor een duurdere onderwijsvorm wordt gekozen, als een goedkopere mogelijk is.

In 2021 is het leerlingenaantal weer gestegen. Het is nog niet duidelijk of er sprake is van een trendbreuk. De stijging was bij de Prinsenhof en de Boog. Voor deze scholen is voorzichtigheidshalve voor 2022 uitgegaan van een daling van het leerlingenaantal. Voor de Prinsenhof wordt daarna een stabilisatie verwacht. Voor de Boog wordt voor alle jaren een daling van het leerlingenaantal verwacht.

Het leerlingenaantal van de Zonnehoek was in 2021 gelijk gebleven. Voor de komende jaren wordt vooral bij het SO een stijging van het leerlingenaantal verwacht.

De formatieve inzet is in 2021 gestegen door de inzet van de NPO-middelen. Deze middelen zullen ook in 2022-2023 worden ingezet. In augustus 2023 zal de formatieve inzet worden teruggebracht om deze meer in balans te brengen met de inkomsten.

Het terugbrengen van de formatieve inzet zal naar verwachting kunnen worden gerealiseerd door natuurlijk verloop.

Balans

	Werkelijk		Prognose		
	2020	2021	2022	2023	2024
Activa					
Materiële vaste activa	€ 1.022.110	€ 1.040.221	€ 1.415.599	€ 1.306.480	€ 1.173.375
Financiële vaste activa	€ 1.755.067	€ 1.755.005	€ 1.755.005	€ 1.257.338	€ 759.125
Totaal vaste activa	€ 2.777.178	€ 2.795.226	€ 3.170.604	€ 2.563.818	€ 1.932.500
Vorderingen	€ 352.737	€ 671.438	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Kortlopende effecten	€ -	€ -	€ -	€ 497.667	€ 498.213
Liquide middelen	€ 3.090.667	€ 2.490.029	€ 998.722	€ 689.975	€ 1.028.667
Totaal vlottende activa	€ 3.443.405	€ 3.161.467	€ 1.148.722	€ 1.337.642	€ 1.676.880
Totaal Activa	€ 6.220.582	€ 5.956.693	€ 4.319.326	€ 3.901.460	€ 3.609.380
Passiva					
Algemene reserve	€ 4.341.693	€ 3.966.179	€ 3.102.677	€ 2.522.016	€ 2.102.774
Bestemmingsreserves	€ 4.331	€ 2.145	€ 771	€ 494	€ -
Totaal eigen vermogen	€ 4.346.024	€ 3.968.324	€ 3.103.448	€ 2.522.510	€ 2.102.774
Voorzieningen	€ 897.858	€ 935.433	€ 370.247	€ 533.701	€ 661.606
Langlopende schulden	€ 1.395	€ 1.013	€ 631	€ 249	€ -
Kortlopende schulden	€ 975.305	€ 1.051.923	€ 845.000	€ 845.000	€ 845.000
Totaal passiva	€ 6.220.582	€ 5.956.693	€ 4.319.326	€ 3.901.460	€ 3.609.380

Toelichting op de balans:

De omvang van de balans zal de komende jaren afnemen door de verwachte negatieve exploitatie-resultaten en de onttrekkingen uit de voorzieningen. De stichting kiest er bewust voor om meer middelen te investeren in het onderwijs en een deel van het personeel voor eigen rekening te nemen, mede om voor de toekomst geen waardevolle leerkrachten te verliezen.

In de meerjarenbegroting is voor 2022 uitgegaan van € 564.000 aan investeringen waarvan € 374.000 in meubilair. De boekwaarde van de materiële vaste activa zal door deze investeringen sterk toenemen. Voor 2023 is € 95.000 aan investeringen begroot en voor 2024 slechts € 55.000. In deze jaren zal de boekwaarde van de materiële vaste activa weer dalen.

De financiële vaste activa zullen worden aangehouden tot de einddatum. In 2024 zal een deel van de obligaties worden afgelost. Dit bedrag is in 2023 overgeboekt naar de kortlopende effecten. De obligaties die in 2025 worden afgelost zijn in 2024 overgeboekt naar de kortlopende effecten.

De hoogte van de vorderingen is lastig te voorspellen. De balans is een momentopname. De hoogte van de vorderingen op dat moment is sterk afhankelijk van wanneer de subsidies en andere vergoedingen worden ontvangen. In 2023 zal ook het primair onderwijs overgaan op kalenderjaarbesteding. Hierdoor zal er op 31 december geen vordering op het ministerie meer zijn. Op 31 december 2021 is er een hoge vordering op de gemeente wegens de OZB. In de toekomstbalans is uitgegaan van terugbetaling van de OZB in het betreffende jaar en is dus uitgegaan van een lagere vordering op de gemeente op 31 december. Voor de komende jaren wordt daardoor een lager bedrag aan vordering verwacht op 31 december.

De wijziging van de omvang van de liquide middelen wordt bepaald door de mutaties bij de andere balansposten. Met name de verwachte negatieve resultaten en in 2022 de hoge investeringen en de onttrekkingen uit de voorzieningen zullen zorgen voor een sterke daling van de omvang van de

liquide middelen. De omvang blijft voldoende om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Indien nodig kan de financiële vaste activa worden verkocht.

De begrote resultaten zijn met het eigen vermogen verrekenend. Bij de verrekening van het resultaat is rekening gehouden met de onttrekkingen aan de bestemmingsreserve nulmeting. Het eigen vermogen zal de komende jaren sterk dalen.

De toevoegingen en onttrekkingen aan de voorzieningen zijn beide zijn gebaseerd op de meerjaren-onderhoudsplannen. Er wordt geen wijziging in de huisvestingssituatie verwacht. Voor 2022 is groot onderhoud aan het VSO-gebouw voorzien. Dit was oorspronkelijk voor 2021 gepland. Het gaat hierbij onder andere om aanpassingen aan het dak, de koelinstallaties en vervanging van de kozijnen. Voor 2022 is € 758.000 aan groot onderhoud gepland. Door de hoge onttrekkingen zal de voorziening in 2022 sterk afnemen. In de jaren daarna neemt de omvang van de voorziening weer toe aangezien dan relatief weinig groot onderhoud zal worden uitgevoerd.

Bij de andere voorzieningen is geen rekening gehouden met wijziging van de omvang. Daar wordt de omvang sterk beïnvloed door mutaties in het personeelsbestand.

De langlopende schuld zal ieder jaar lager worden door de jaarlijkse vrijval van de investerings-subsidie.

De hoogte van de kortlopende schulden is, net zoals de hoogte van de vorderingen, lastig te voorspellen. Deze hoogte is sterk afhankelijk van het moment waarop de facturen worden ontvangen. Op 31 december is er een hoge schuld aan de gemeente. Er wordt vanuit gegaan dat de overdracht van de subsidie voor het bad de komende jaren voor 31 december zal plaatsvinden. De andere schulden zijn gelijk gehouden aan het niveau op 31 december 2021.

Staat van baten en lasten

	Werkelijk		Prognose			
	2020	2021	2022	2023	2024	
Baten						
Rijksbijdragen	€ 8.971.930	€ 9.329.170	€ 9.179.062	€ 9.241.859	€ 9.224.164	
Overige overheidsbijdragen en subsidies	€ 53.499	€ 161.026	€ 84.964	€ 84.964	€ 84.694	
Overige baten	€ 367.711	€ 358.884	€ 196.626	€ 196.626	€ 261.626	
Totaal baten	€ 9.393.141	€ 9.849.081	€ 9.460.652	€ 9.523.449	€ 9.570.484	
Lasten						
Personeelslasten	€ 8.994.998	€ 8.459.912	€ 8.441.934	€ 8.245.201	€ 8.153.506	
Afschrijvingen	€ 145.655	€ 152.122	€ 188.527	€ 204.119	€ 188.105	
Huisvestingslasten	€ 657.876	€ 653.908	€ 696.921	€ 696.921	€ 696.921	
Overige lasten	€ 789.441	€ 961.780	€ 1.000.771	€ 960.771	€ 953.271	
Totaal lasten	€ 10.587.970	€ 10.227.723	€ 10.328.153	€ 10.107.012	€ 9.991.803	
Saldo baten en lasten	€ -1.194.829	€ -378.642	€ -867.501	€ -583.563	€ -421.319	
Financiële baten	€ 10.564	€ 10.562	€ 10.625	€ 10.625	€ 9.583	
Financiële lasten	€ 10.119	€ 9.620	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	
Saldo financiële baten en lasten	€ 446	€ 942	€ 2.625	€ 2.625	€ 1.583	
Totaal Resultaat	€ -1.194.383	€ -377.700	€ -864.876	€ -580.938	€ -419.736	

Onderstaande toelichting op de meerjarenbegroting is een cijfermatige toelichting. Voor de inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar het algemeen deel van het bestuursverslag. De meerjarenbegroting 2022-2025 is vastgesteld door de bestuurder na goedkeuring door de Raad van

Toezicht. De komende jaren zal een deel van het eigen vermogen worden ingezet te behoeve van de kwaliteit van het onderwijs.

In de begroting is niet met meerdere scenario's gewerkt. De belangrijkste variabele is het leerlingen-aantal. Bij meer leerlingen ontstaat meer ruimte voor formatieve inzet, bij minder leerlingen zal de formatieve inzet meer moeten worden teruggebracht.

Toelichting op de staat van baten en lasten:

De rijksbijdragen zijn gebaseerd op de leerlingaantal zoals opgenomen bij de kengetallen en de normbedragen van november 2021. Er is geen rekening gehouden met aanpassing van de normbedragen. Deze aanpassingen zijn meestal voor het grootste deel nodig om de hogere salarislasteren per fte te dekken. Deze mogelijke hogere salarislasteren zijn ook niet begroot.

Er is wel rekening gehouden met de ontvangst van NPO-subsidie in het schooljaar 2022-2023 aangezien zowel de PO-raad als de VO-raad aangeven dat deze subsidie zal worden ontvangen.

Bij de Prinsenhof en de Zonnehoek is daarnaast rekening gehouden met incidentele rijksbijdragen van of het ministerie of het samenwerkingsverband.

In de berekening van de bekostiging van de Boog is rekening gehouden met de vereenvoudiging van de bekostiging per 1 januari 2022. Voor de Prinsenhof en de Zonnehoek is geen rekening gehouden met de vereenvoudiging van de bekostiging van het PO per 1 januari 2023. Op het moment van opstellen van de begroting was nog te weinig informatie bekend om de bekostiging op basis van de nieuwe bekostigingsregels op te stellen. Er is wel rekening gehouden met het niet opbouwen van de vordering op het ministerie in de periode augustus-december 2022 en dus de lagere bekostiging in deze periode.

De overige overheidsbijdragen zijn voor de komende jaren begroot op het niveau van 2022 met uitzondering van de ESF-subsidie. Deze is in 2021 ontvangen, maar voor de komende jaren niet begroot i.v.m. de onvoorspelbaarheid van het al dan niet ontvangen van deze subsidie.

De overige baten bestaan uit de verhuurbaten, ouderbijdragen en diverse projectsubsidies en incidentele baten. Vooral de projectsubsidies en incidentele baten zijn zeer lastig te begroten. Meestal wordt pas gedurende het jaar bekend of een vergoeding wordt ontvangen. Op basis van de nu bekende projecten is uitgegaan van lagere baten dan in 2021. In 2021 waren de baten extra hoog door de subsidie 'extra hulp in de klas' en de detachingsbaten.

Vanaf 2024 worden hogere baten verwacht wegens het herijken van het steunpunt.

De personele lasten zijn gebaseerd op de bij de kengetallen opgenomen formatieve inzet. De lagere formatieve inzet vanaf augustus 2023 zal voor lagere salarislasteren zorgen. In de begroting is uitgegaan van een sterke daling van de lasten voor inleen van derden. Hier zal in 2022 een bezuiniging van € 350.000 op moeten worden gerealiseerd ten opzichte van 2021.

De afschrijvingslasten zijn gebaseerd op de in de administratie aanwezige materiële vaste activa en zijn verhoogd met de afschrijvingslasten van de geplande investeringen. De lasten zullen stijgen door de hoge investeringen van 2022. In de jaren daarna zal minder worden geïnvesteerd en zal niet alle materiële vaste activa direct worden vervangen. Vanaf 2024 mag een daling van de lasten worden verwacht.

De huisvestingslasten zijn voor het grootste deel gebaseerd op de lasten in 2021. Er is alleen uitgegaan van hogere lasten voor het dagelijks onderhoud en hogere energielasteren. Er wordt geen wijziging in de huisvestingssituatie verwacht.

De overige instellingslasten zijn grotendeels gebaseerd op de historische lasten. Voor 2022 is uitgegaan van hogere lasten door hogere lasten bestuur- en managementondersteuning en hogere PR-lasten.

De financiële baten bestaan voor het grootste deel uit de baten van de financiële vaste activa. De baten zijn vergelijkbaar met de lasten van 2021. De lasten zullen eveneens vergelijkbaar zijn.

Financiële kengetallen

Bij realisatie van de meerjarenbegroting zullen de financiële kengetallen zich op de volgende wijze ontwikkelen.

Kengetallen	Werkelijk		Prognose		
	2020	2021	2022	2023	2024
Liquiditeit (quick ratio)	3,53	3,01	1,36	1,58	1,98
Rentabiliteit	-0,13	-0,04	-0,09	-0,06	-0,04
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,84	0,82	0,80	0,78	0,77
Weerstandsvermogen	0,46	0,40	0,33	0,26	0,22
Normatief publiek eigen vermogen	2,82	2,49	1,54	1,30	1,15
Ratio weerstandsvermogen	2,77	2,53	1,98	1,61	1,34

Overige rapportages

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De stichting wil verantwoord financieel beleid voeren, waarmee de financiële middelen worden aangewend om een zo hoog mogelijke kwaliteit van het onderwijs te genereren, zonder dat financiële risico's in de organisatie ontstaan. De interne beheersing van de processen binnen de stichting is primair een verantwoordelijkheid van de bestuurder. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt de bestuurder bij het beheersen van de processen. De omvang van de organisatie maakt dat een functiescheiding niet altijd mogelijk is.

Bij de factuurafhandeling is functiescheiding gerealiseerd. De facturen worden digitaal verwerkt. Een administratief medewerker bereidt voor en de directeur keurt de factuur goed. De betaling van de facturen wordt onder een service level agreement verzorgd door een extern administratiekantoor. Dit geldt ook voor de betaling van de salarissen. De personele mutaties worden digitaal via een vastgelegde workflow doorgegeven aan het administratiekantoor.

De meerjarenbegroting wordt in het najaar opgesteld. Bij het opmaken van de meerjarenbegroting worden met de kosten van getroffen beheersingsmaatregelen rekening gehouden. De meerjarenbegroting wordt opgenomen in het financieel beleidsplan. De stichting stelt jaarlijks een financieel beleidsplan voor de komende vier jaar op. Hiermee wordt invulling gegeven aan de kernactiviteiten. Naast de meerjarenbegroting zijn hierin de overkoepelende doelstellingen van het financieel beleid, de investeringsbegroting de risico-paragraaf, de ontwikkeling van de balansposities en de liquiditeitsbegroting opgenomen.

Het controlesysteem bestaat uit de rapportages van het administratiekantoor die op afgesproken momenten worden opgeleverd. Met deze rapportages kan worden bepaald of de uitgaven en

formatieve inzet conform planning zijn en of bijsturing noodzakelijk is. De rapportages worden besproken in het directieoverleg, met de bestuurder en in de vergadering van de RvT.

Met de inrichting van het interne risicobeheersings- en controlesysteem wordt voorkomen dat er onrechtmatig wordt gehandeld. Daarnaast wordt ervoor gezorgd dat er een goed beeld is van de financiële situatie.

De stichting heeft geen plannen om het interne risicobeheersings- en controlesysteem te wijzigen.

Risicomanagement en beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Om de financiële risico's goed in beeld te krijgen, is een uitgebreid risicoprofiel opgesteld. Ruim 120 risico's zijn in kaart gebracht met een daarbij behorende kans van optreden en de mogelijke gevolgen die dit kan hebben op het behalen van de strategische doelstellingen, op het financieel gebied en voor sommige risico's ook ten aanzien van het imago. Het inventariseren van de risico's is een jaarlijks terugkerende activiteit bij het opstellen van het nieuwe financieel beleidsplan. In het najaar van 2020 zijn alle risico's opnieuw bekeken en geactualiseerd en is de weerstandscapaciteit opnieuw berekend. In 2021 heeft geen actualisatie plaatsgevonden.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 5.385.000) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De benodigde weerstandscapaciteit is vastgesteld op € 1.568.000. De benodigde weerstandscapaciteit van CSO die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit (de reserves van de stichting). De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

De belangrijkste financiële risico's zijn in volgorde van invloed:

- Onvoorziene reparatie / aanpassing aan het schoolgebouw (10,33% invloed)
Maatregel: Voor zover de kosten voor rekening komen van het schoolbestuur, is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. Indien deze niet toereikend is, dan wordt ten laste van het weerstandsvermogen aanvullend gedoteerd aan de voorziening onderhoud
- Een bestuurder/directeur valt uit door ziekte of andere oorzaken (6,09% invloed).
Maatregel: In voorkomende gevallen zal een beroep worden gedaan op interim's. De kosten kunnen worden gefinancierd vanuit het weerstandsvermogen.
- Onbevoegden hebben toegang tot vertrouwelijke informatie (5,78% invloed)
Maatregel: Opstellen en naleven protocollen AVG en regelmatige evaluatie ervan.
Aanpassing van de ICT-systemen en de beveiliging van de gegevens.
- Daling van leerlingenaantal (5,77% invloed)
Maatregel: De t-1/t-3 maandenbekostiging leidt tot een vertraging van de daling van de inkomsten. Voor het primair onderwijs geldt dat de financiële gevolgen pas het schooljaar erna zichtbaar worden. Om deze gevolgen op te vangen zal de personeelsformatie neerwaarts worden bijgesteld. Bij het voortgezet onderwijs zijn de financiële gevolgen al zichtbaar 3 maanden na de teldatum. Door middel van goede prognoses wordt echter geanticipeerd op het dalend aantal leerlingen en kan de formatie neerwaarts worden bijgesteld bij de start van het schooljaar.
- Vermindering bedrag per leerling (i.c. de kostenstijgingen worden niet of niet volledig door een stijging van de rijksvergoeding vergoed) (3,71% invloed).
Maatregel: De aanpassingen van de rijksvergoeding worden veelal pas laat gedurende het schooljaar bekend gemaakt. Via het weerstandsvermogen worden de financiële gevolgen op korte termijn opgevangen. Het weerstandsvermogen van CSO is ruim voldoende om schommelingen op korte en middellange termijn op te vangen.

Gezien de op korte termijn nog voortdurende ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en de financiële kwetsbaarheid van CSO doordat alle drie de scholen speciaal onderwijs, danwel een

speciale vorm van onderwijs aanbieden neemt de bestuurder de aanbeveling van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement over om een ratio voor het weerstandvermogen van 2 als streefgetal te hanteren. Dit betekent dat CSO een weerstandvermogen van € 3.135.000 nastreeft. Het inventariseren van de risico's is een jaarlijks terugkerende activiteit. Het risicomanagement is een regelmatig terugkerend onderwerp in het overleg tussen de bestuurder en de directies. Het staat ook meer of minder expliciet op de agenda van iedere vergadering van de RvT.

Normatief eigen vermogen

De inspectie van het onderwijs heeft in 2020 een rekenmethode ontwikkeld om te bepalen wat een redelijk (publiek) eigen vermogen is om aan te houden. Indien het publieke eigen vermogen hoger is dan het normatief eigen vermogen is er mogelijk sprake van bovenmatig eigen vermogen. In dat geval moet worden onderbouwd waarom een hoger eigen vermogen nodig is, of er moet een bestedingsplan worden opgesteld.

Het normatief eigen vermogen wordt bepaald door:

- aanschafwaarde van de gebouwen ($0,5 \times \text{aanschafwaarde} \times 1,27$)
- boekwaarde overige materiële vaste activa
- omvangafhankelijke rekenfactor (tussen 5% en 10% van omzet) x totale baten

Uitgaande van de jaarrekening van 2021 bedraagt het normatief vermogen € 1.592.000. Het eigen vermogen publiek bedraagt € 3.968.000. Er zou derhalve mogelijk sprake zijn van € 2.376.000 aan bovenmatig vermogen.

Het negatieve resultaat van € 378.000 en de meerjarenbegroting geven aan dat de stichting de intentie heeft om het eventueel bovenmatig vermogen in te zetten. Voor de periode 2022-2024 zijn negatieve resultaten begroot van in totaal € 1.866.000. Bij realisatie van de meerjarenbegroting is de ratio normatief eigen vermogen eind 2024 nog maar 1,15.

KENGETALLEN

Kengetal	2021	2020	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Liquiditeit (quick ratio)	3,01	3,53	kleiner dan 1,00
Rentabiliteit	-0,04	-0,13	afhankelijk van fin. positie
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,82	0,84	kleiner dan 0,30
Weerstandsvermogen	0,40	0,46	kleiner dan 0,05
Ratio normatief publiek eigen vermogen	2,49	2,82	groter dan 1,00
Ratio weerstandsvermogen	2,53	2,77	n.v.t.

Liquiditeit

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Rentabiliteit

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten.

Solvabiliteit 2 / incl. voorzieningen

Definitie: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen.

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Weerstandsvermogen

Definitie: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Er zijn meerdere definities van het weerstandsvermogen, bovenstaande wordt door de inspectie gebruikt. In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Het weerstandsvermogen geeft derhalve aan of het vermogen hoog genoeg is om niet-voorziene, tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen. Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning- en controlcyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandvermogen hebben of opbouwen.

Ratio normatief publiek eigen vermogen

Definitie: De verhouding tussen het feitelijk eigen vermogen en het normatief eigen vermogen.

Ratio weerstandsvermogen

Definitie: beschikbare weerstandcapaciteit (reserves) gedeeld door de benodigde weerstands-capaciteit.

De stichting kent een eigen financieel kengetal. Dit kengetal geeft aan in hoeverre de omvang van het eigen vermogen voldoet aan de intern gestelde benodigde omvang van het eigen vermogen.

De benodigde weerstandscapaciteit is vastgesteld op afgerond € 1.568.000. Gezien de op korte termijn nog voortdurende ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en de financiële kwetsbaarheid van CSO doordat alle drie de scholen speciaal onderwijs, danwel een speciale vorm van onderwijs aanbieden heeft de bestuurder de aanbeveling van het Nederlands Adviesbureau voor

Risicomanagement overgenomen om een ratio voor het weerstandsvermogen van 2 als streefgetal te hanteren. De benodigde weerstandscapaciteit komt daarmee op € 3.134.000.

JAAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2021

En vergelijkende cijfers 2020. - na verwerking resultaatbestemming -

		31-12-2021		31-12-2020	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste Activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	1.040.221		1.022.110	
1.1.3	Financiële vaste activa	1.755.005		1.755.067	
	<i>Totaal vaste activa</i>		2.795.226		2.777.177
1.2	Vlottende Activa				
1.2.2	Vorderingen	671.438		352.737	
1.2.4	Liquide middelen	2.490.029		3.090.667	
	<i>Totaal vlottende Activa</i>		3.161.467		3.443.404
	TOTAAL ACTIVA		<u>5.956.693</u>		<u>6.220.582</u>
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	3.968.324		4.346.024	
2.2	Voorzieningen	935.433		897.858	
2.3	Langlopende schulden	1.013		1.395	
2.4	Kortlopende schulden	1.051.923		975.305	
	TOTAAL PASSIVA		<u>5.956.693</u>		<u>6.220.582</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021
En vergelijkende cijfers 2020

		2021		Begroting 2021		2020	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	9.329.170		8.649.395		8.971.930	
3.2	Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	161.026		95.378		53.499	
3.5	Overige baten	358.884		268.626		367.711	
	<i>Totaal Baten</i>		<i>9.849.081</i>		<i>9.013.399</i>		<i>9.393.140</i>
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	8.459.912		8.128.263		8.994.998	
4.2	Afschrijvingen	152.122		150.358		145.655	
4.3	Huisvestingslasten	653.908		700.653		657.876	
4.4	Overige lasten	961.780		805.367		789.441	
	<i>Totaal lasten</i>		<i>10.227.723</i>		<i>9.784.642</i>		<i>10.587.970</i>
	<i>Saldo baten en lasten</i>		<i>-378.642</i>		<i>-771.242</i>		<i>-1.194.829</i>
6	Financiële baten en lasten						
6.1	Financiële baten	10.562		10.625		10.564	
6.2	Financiële lasten	9.620		2.000		10.119	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		<i>942</i>		<i>8.625</i>		<i>445</i>
	Totaal resultaat		-377.700		-762.617		-1.194.384

Bestemming van het resultaat

De bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

KASSTROOMOVERZICHT 2021
En vergelijkende cijfers 2020

	Ref.	2021		2020	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Resultaat uit gewone bedrijfssoefening (saldo baten en lasten)			-378.642		-1.194.829
<i>Aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
Afschrijvingen (des)investeringen	-/- 4.2	152.122		145.655	
Mutaties voorzieningen	2.2	37.575		115.165	
<i>Totaal van aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat</i>			189.697		260.821
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
Vorderingen	1.2.2 (excl. 1.2.2.14)	-318.719		192.463	
Kortlopende schulden	2.4 (excl. 2.4.18)	73.404		63.285	
<i>Totaal van aanpassingen in werkkapitaal</i>			-245.315		255.748
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			-434.260		-678.260
Ontvangen interest	6.1.1 & 1.2.2.14		10.580		10.933
Betaalde interest	6.2.1 & 2.4.18		-6.407		-10.070
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			-430.086		-677.397
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investeringen in materiële vaste activa	1.1.2	-173.923		-281.243	
Desinv. in materiële vaste activa	1.1.2	3.690		4.845	
Overige inv. in financiële vaste activa	1.1.3.7 & .8	63		63	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-170.170		-276.335
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen langlopende schulden	2.3	-		0	
Aflossing langlopende schulden	2.3	-382		-1.100	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-382		-1.100
Mutatie liquide middelen	1.2.4		-600.638		-954.831
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
		2021		2020	
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		3.090.667		4.045.499	
Mutatie boekjaar liquide middelen		-600.638		-954.831	
Stand liquide middelen per 31-12			2.490.029		3.090.668

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in gehele euro's.

Activa en passiva, met uitzondering van het eigen vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Kernactiviteiten

Het verzorgen van (openbaar) primair onderwijs binnen de kaders gesteld door de Wet op het Primair Onderwijs

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans**Materiële vaste activa**

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.

Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
<u>Gebouwen</u>			
Permanent	480	2,50%	n.v.t.
Semi-permanent	240	5,00%	n.v.t.
Noodlokalen	120	10,00%	n.v.t.
<u>Installaties</u>			
Verwarming	180	6,67%	1.000
Alarm	120	10,00%	1.000
Liften	180	6,67%	1.000
<u>Kantoormeubilair en inventaris</u>			
Bureau's	240	5,00%	1.000
Stoelen	120	10,00%	1.000
Kastelen	240	5,00%	1.000
<u>Huishoudelijke apparatuur</u>			
Schoonmaakapparatuur	60	20,00%	1.000
<u>Schoolmeubilair en inventaris</u>			
Docentensets	240	5,00%	1.000
Leerlingensets	180	6,67%	1.000
Schoolborden	240	5,00%	1.000
Garderobe	240	5,00%	1.000
<u>Onderwijskundige apparatuur en machines</u>			
Kopieerapparatuur	60	20,00%	1.000
Audio/video installatie	60	20,00%	1.000
Beamer	60	20,00%	1.000
Projectiemiddelen	60	20,00%	1.000
<u>ICT</u>			
Servers	48	25,00%	1.000
Netwerk	120	10,00%	1.000
Computers	36	33,33%	1.000
Printers	48	25,00%	1.000
Telefooncentrale	120	10,00%	1.000
Digitale schoolborden	96	12,50%	1.000
<u>Leermiddelen</u>			
Methodes	96	12,50%	n.v.t.
Spel- en sportmateriaal	96	12,50%	1.000
<u>Vervoermiddelen</u>			
Vervoermiddelen	48	25,00%	1.000

Gebouwen

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Terreinen

Terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa**Effecten**

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden de onder financiële vaste activa opgenomen effecten die:

- geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille; en
- niet tot einde looptijd worden aangehouden;
- gewaardeerd tegen reële waarde

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden met een looptijd korter dan 12 maanden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting en zijn direct opeisbaar. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserve(s).

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving		EUR
Nulmeting	Doel	Dekking van de afschrijvingslasten van de materiële vaste activa
	Beperkingen	Formele beperking, ontstaan bij invoering lumpsumbekostiging
	Saldo	€ 2.145

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, *tenzij anders vermeld*.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Indien een voorziening gewaardeerd wordt tegen contante waarde wordt gerekend met een rekenrente.

Deze rekenrente wordt als volgt bepaald:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) -/- Inflatie (bron: CBS).

Bij een negatieve uitkomst van de rekenrente zal deze op nul worden gesteld.

Voor 2021 wordt er gerekend met een rekenrente van 0,00%. Waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00%, en de uitgangswaarde voor de inflatie 2,60% is.

Jubileumuitkeringen

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

De voorziening levensfasebewust personeelsbeleid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden waarbij een opnameplan is overeengekomen. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Langdurig zieken

De voorziening langdurig zieke werknemers wordt gevormd door de verwachte salariskosten van langdurig zieke werknemers die waarschijnlijk niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. Als de kosten uitgaan boven de boekwaarde van de voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Bij de bepaling voor de voorziening groot onderhoud ultimo 2021 is gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO 4, lid 1c.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Onder deze post valt onder meer vooruitontvangen investeringssubsidies. Deze subsidies moeten zichtbaar in mindergebracht worden op de materiële vaste activa of als schuld gepresenteerd worden onder vooruitontvangen investeringssubsidies.

Leasing

Operationele leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt.

Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen Staat van Baten en Lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de algemene reserve en aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies m.b.t. investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfonds en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de CAO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2021 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2021: 110,20%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van de volgende financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten:

- Financiële activa en verplichtingen die onderdeel zijn van de handelsportefeuille;
- Afgeleide financiële instrumenten (derivaten) met een beursgenoteerde onderliggende waarde;
- Gekochte leningen, obligaties (tenzij aangehouden tot einde looptijd) en aangehouden eigen-vermogensinstrumenten die beursgenoteerd zijn.

Waardeverminderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de staat van baten en lasten. Voor gerealiseerde waardevermeerderingen van financiële instrumenten die op reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van de waardevermeerderingen rechtstreeks in het eigen vermogen, dient het cumulatieve resultaat dat voorheen in het eigen vermogen was opgenomen, te worden verwerkt in de staat van baten en lasten op het moment dat de desbetreffende effecten niet langer in de balans worden verwerkt.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Operationele activiteiten

Onder de operationele activiteiten is het saldo van de baten en lasten opgenomen welke in het verslagjaar gerealiseerd zijn. Het saldo van de baten en lasten wordt gecorrigeerd met de lasten door afschrijvingen, dotatie en vrijval van voorzieningen. Het saldo van de baten en lasten wordt tevens gecorrigeerd met de fluctuatie van kortlopende vorderingen en schulden gedurende het verslagjaar. Ontvangsten en uitgaven uit rente gedurende het verslagjaar zijn ook opgenomen onder de operationele activiteiten.

Investeringsactiviteiten

Uitgaven en inkomsten welke voortvloeien uit het respectievelijk aankopen en verkopen van duurzame middelen.

Financieringsactiviteiten

Inkomsten en uitgaven welke voortvloeien uit het respectievelijk aangaan of aflossen van leningen.

Prijrisico

De instelling loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De instelling beheerst het marktrisico door onderscheid aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2 Materiële vaste activa

	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.2 Terreinen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€	€
Stand per 01-01-2020					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	394.241	3.302	1.540.685	175.964	2.114.192
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	109.986	633	849.262	132.200	1.092.081
Cumulatieve herwaarderingen	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa per 01-01-2021	284.254	2.669	691.423	43.764	1.022.111
Verloop gedurende 2021					
Investerings	3.855	-	170.068	-	173.923
Desinvesteringen	-	-	15.298	-	15.298
Afschrijvingen	24.447	165	118.875	8.635	152.122
Afschrijvingen op desinvesteringen	-	-	-11.608	-	-11.608
Mutatie gedurende 2021	-20.592	-165	47.503	-8.635	18.111
Stand per 31-12-2021					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	398.096	3.302	1.695.455	175.964	2.272.817
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	134.433	798	956.530	140.835	1.232.596
Cumulatieve herwaarderingen	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa per 31-12-2021	263.662	2.504	738.926	35.129	1.040.221

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2021	Investeringen 2021	Des- investeringen 2021	Waarde- veranderingen 2021	Resultaat 2021	Boek- waarde 31-12-2021
		€	€	€	€	€	€
1.1.3.7	Effecten	1.755.067	-	-	-63	-	1.755.005
	Totaal Financiële vaste activa	1.755.067	-	-	-63	-	1.755.005
1.2	Vlottende activa						
1.2.2	Vorderingen	31-12-2021		31-12-2020			
		€	€	€	€		
1.2.2.2	OCW	375.838		224.425			
1.2.2.3	Gemeenten	80.057		16.820			
1.2.2.10	Overige vorderingen	73.667		51.431			
	Subtotaal vorderingen		529.561		292.676		
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	38.617		55.017			
1.2.2.14	Te ontvangen interest	5.026		5.044			
1.2.2.15	Overige overlopende activa	98.234		-			
	Subtotaal overlopende activa		141.877		60.061		
	Totaal Vorderingen		671.438		352.737		
1.2.4	Liquide middelen	31-12-2021		31-12-2020			
		€	€	€	€		
1.2.4.1	Kasmiddelen	622		886			
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	2.489.407		3.089.782			
	Totaal liquide middelen		2.490.029		3.090.667		

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting en zijn direct opeisbaar

2.1 Eigen vermogen		Stand per 1-1-2020	Resultaat 2020	Overige mutaties 2020	Stand per 31-12-2020	Stand per 1-1-2021	Resultaat 2021	Overige mutaties 2021	Stand per 31-12-2021
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1.1	Algemene reserve	5.532.210	-1.190.517	-	4.341.693	4.341.693	-375.514	-	3.966.179
2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	8.198	-3.866	-	4.331	4.331	-2.187	-	2.145
Totaal Eigen vermogen		5.540.407	-1.194.383	-	4.346.024	4.346.024	-377.700	-	3.968.324

De toelichting over de beperkte doelstellingen van de reserves zijn vermeld in de Grondslagen.

2.2 Voorzieningen		Stand per 1-1-2021	Dotatie 2021	Ont- trekking 2021	Vrijval 2021	Stand per 31-12-2021	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 - 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1	Personele voorzieningen	305.855	25.928	79.532	32.627	219.624	36.656	84.248	98.720
2.2.3	Voorzieningen voor groot onderhoud	592.003	193.221	69.415	-	715.809	715.809	-	-
Totaal voorzieningen		897.858	219.149	148.947	32.627	935.433	752.465	84.248	98.720

2.2.1 Personele voorzieningen		Stand per 1-1-2021	Dotatie 2021	Ont- trekking 2021	Vrijval 2021	Stand per 31-12-2021	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 - 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.2	Verlofsparen	22.025	10.383	-	-	32.408	2.160	30.248	-
2.2.1.4	Jubileumuitkeringen	183.302	15.545	11.631	-	187.216	34.496	54.000	98.720
2.2.1.6	Langdurig zieken	100.528	-	67.901	32.627	-	-	-	-
Totaal personele voorzieningen		305.855	25.928	79.532	32.627	219.624	36.656	84.248	98.720

2.3 Langlopende schulden		Stand per 1-1-2021	Leningen aangegaan 2021	Aflossing 2021	Stand per 31-12-2021	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€
2.3.7	Vooruitontvangen investeringssubsidies	1.395	-	382	1.013	1.013	-
		1.395	-	382	1.013	1.013	-

2.4 Kortlopende schulden		31-12-2021	31-12-2020
		€	€
2.4.6	Schulden aan gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	200.410	25.407
2.4.8	Crediteuren	96.949	146.236
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	334.164	375.066
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	104.212	96.718
2.4.12	Kortlopende overige schulden	30.239	25.460
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		765.974	668.886
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW	27.560	19.890
2.4.15	Vooruit ontvangen investeringssubsidies	382	382
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	-	43.184
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	247.042	235.992
2.4.18	Te betalen interest	3.263	49
2.4.19	Overige overlopende passiva	7.702	6.923
<i>Subtotaal overlopende passiva</i>		285.949	306.419
Totaal Kortlopende schulden		1.051.923	975.305

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN**Rechten**

Er zijn geen niet in de balans opgenomen rechten.

Verplichtingen

De volgende niet in de balans opgenomen verplichtingen worden hieronder toegelicht.

nr.	Omschrijving	Periode		Looptijd	Bedrag per maand	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
		van	t/m						
				Mndn	€	€	€	€	€
1	Ricoh (kopieerapparatuur De Zonnehoek)	25-06-19	25-06-22	36	1.689	10.133	-	-	10.133
2	Canon (kopieerapparatuur De prinsenhof)	17-01-20	17-06-26	77	1.002	12.022	42.078	-	54.100
3	Canon (kopieerapparatuur De Boog)	01-05-19	01-05-26	84	849	10.182	33.941	-	44.124

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3	Baten				
3.1	Rijksbijdragen				
		2021	Begroot 2021	2020	
		€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen				
3.1.1.1	Rijksbijdragen OCW	8.340.783	7.953.262	8.300.645	
	Totaal rijksbijdragen	8.340.783	7.953.262	8.300.645	
3.1.2	Overige subsidies				
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	516.113	330.964	246.930	
	Totaal Overige subsidies	516.113	330.964	246.930	
3.1.4	Ontvangen doorbetaling rijksbijdragen SWV	472.275	365.170	424.355	
	Totaal Rijksbijdragen	9.329.171	8.649.396	8.971.930	
3.1.2.1	Overige subsidies OCW				
		€	€	€	€
3.1.2.1.2	Niet-geoordeelde subsidies OCW	516.113	330.964	246.930	
	Totaal overige subsidies OCW	516.113	330.964	246.930	
3.2	Overheidsbijdragen overige overheden				
		€	€	€	€
3.2.2	Overige overheidsbijdragen overige overheden				
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en gemeenschappelijke bijdragen *	161.026	95.378	53.499	
	Totaal overheidsbijdragen overige overheden	161.026	95.378	53.499	
	<u>* Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke bijdragen</u>				
	Vergoeding gymzaal	23.131	23.131	23.297	
	Vergoeding parkeergarage	11.303	11.303	11.128	
	Vrijval investeringssubsidie gemeente	382	530	490	
	Impuls baankansen	27.976	-	18.585	
	Projecten EUSF	98.234	60.414	-	
		161.026	95.378	53.499	
3.5	Overige baten				
		€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	143.822	126.000	147.851	
3.5.2	Detachering personeel	33.793	-	-	
3.5.5	Ouderbijdragen	10.942	24.000	14.260	
3.5.9	Catering	1.278	3.500	3.283	
3.5.10	Overige**	169.050	115.126	202.318	
	Totaal overige baten	358.884	268.626	367.711	
	<u>** Overige</u>				
	Subsidie combinatiefunctionaris	33.333	63.000	33.333	
	Vrijval investeringssubsidies overige	-	166	883	
	LGF via derden	-	-	90	
	Premiëdifferentiatie	-	-	9.392	
	Uitkering herwaardering OOP-functie	-	-	79.599	
	Subsidie extra hulp in de klas	66.088	-	-	
	Overige personele opbrengsten	5.170	15.000	38.749	
	Subsidie impuls muziekonderwijs	9.842	15.000	15.000	
	Overige opbrengsten	54.617	21.960	25.271	
		169.050	115.126	202.318	

4 Lasten**4.1 Personeelslasten**

	2021		Begroot 2021		2020	
	€	€	€	€	€	€
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1 Lonen en salarissen	5.628.683		7.457.513		5.840.691	
4.1.1.2 Sociale lasten	1.119.987		-		1.105.789	
4.1.1.5 Pensioenpremies	925.377		-		816.274	
Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		7.674.047		7.457.513		7.762.754
4.1.2 Overige personele lasten						
4.1.2.1 Dotaties/vrijval personele voorzieningen	-6.699		14.000		108.791	
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	621.144		325.000		872.754	
4.1.2.3 Overige***	355.074		331.750		282.166	
		969.519		670.750		1.263.711
4.1.3 Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.2 Uitkeringen van het Vervangingsfonds	-		-		8.440	
4.1.3.3 Overige uitkeringen personeel	183.653		-		23.026	
Af: Ontvangen uitkeringen personeel		183.653		-		31.466
Totaal personeelslasten		8.459.912		8.128.263		8.994.999
*** Overige						
(Na)scholing	181.467		190.000		136.703	
Kosten BGZ	65.381		54.250		61.995	
Begeleiding personeel	42.409		7.500		10.452	
Schoolbegeleiding	13.786		8.000		10.726	
Verrekening uitkeringen	23.040		55.000		49.505	
Overige personele lasten	28.991		17.000		12.785	
		355.074		331.750		282.166

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 161 in 2021 (2020: 163). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2021	2020
Bestuur / Management	7,00	7,00
Personeel primair proces	90,00	90,00
Ondersteunend personeel	64,00	66,00
Totaal gemiddeld aantal werknemers	161	163

Hiervan zijn er 0 werkzaam in het buitenland in 2021 (2020: 0).

4.2 Afschrijvingen

	2021		Begroot 2021		2020	
	€	€	€	€	€	€
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa						
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa	152.122		150.358		145.655	
Totaal afschrijvingen		152.122		150.358		145.655
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa						
	2021		Begroot 2021		2020	
	€	€	€	€	€	€
4.2.2.1 Gebouwen	24.447		25.749		20.970	
4.2.2.2 Terreinen	165		165		165	
4.2.2.3 Inventaris en apparatuur	127.510		124.444		117.295	
4.2.2.4 Overige materiële vaste activa	-		-		7.225	
Totaal afschrijvingen		152.122		150.358		145.655

4.3 Huisvestingslasten

	2021		Begroot 2021		2020	
	€	€	€	€	€	€
4.3.1 Huur		9.471		9.000		10.304
4.3.3 Onderhoudslasten (klein onderhoud)		98.880		150.000		115.707
4.3.4 Energie en water		129.443		120.500		118.104
4.3.5 Schoonmaakkosten		171.208		173.000		168.930
4.3.6 Belastingen en heffingen		27.064		33.000		26.378
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening		193.221		201.253		201.253
4.3.8 Overige		24.621		13.900		17.201
Totaal huisvestingslasten		653.908		700.653		657.876

4.4 Overige lasten

	2021		Begroot 2021		2020	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1 Administratie en beheerlasten****		213.667		185.117		197.190
4.4.2 Inventaris en apparatuur		28.440		29.000		27.080
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen		273.122		261.300		244.153
4.4.5 Overige		446.550		329.950		321.018
Totaal overige lasten		961.780		805.367		789.441

****Administratie- en beheerlasten

Administratie- en beheerslasten		156.209		139.017		151.132
Reis- en verblijfkosten		12.633		13.700		13.064
Telefoon- en portokosten		35.897		27.250		28.996
Kantoorartikelen		6.008		2.700		2.744
Overige administratie- en beheerslasten		2.920		2.450		1.253
		213.667		185.117		197.190

Separate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

	2021		Begroot 2021		2020	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1 Controle van de jaarrekening		5.663		4.807		4.807
4.4.1.1.2 Andere controlewerkzaamheden		-		-		-
4.4.1.1.3 Fiscale advisering		-		-		-
4.4.1.1.4 Andere niet-controlediensten		-		-		-
		5.663		4.807		4.807

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de Stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het lastenstelsel.

4.4.5 Overige lasten		2021		Begroot 2021		2020	
		€	€	€	€	€	€
4.4.5.1 Wervingskosten			2.455		2.000		23.852
4.4.5.2 Representatiekosten			8.246		25.000		23.795
4.4.5.3 Huishoudelijke kosten			30.027		27.000		29.896
4.4.5.4 Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten			38.813		33.500		23.901
4.4.5.6 Contributies			15.375		16.750		15.296
4.4.5.7 Abonnementen			4.165		5.500		6.261
4.4.5.8 Medezeggenschapsraad			2.087		4.500		2.941
4.4.5.9 Verzekeringen			1.209		3.200		1.250
4.4.5.10 Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids			49.676		61.000		58.676
4.4.5.11 Toetsen en testen			10.652		11.000		6.532
4.4.5.12 Culturele vorming			1.724		5.500		5.233
4.4.5.13 Schoolzwemmen			194.136		32.000		31.772
4.4.5.13 Kantinekosten			2.618		6.000		3.735
4.4.5.13 Examenkosten			7.833		8.000		5.810
4.4.5.13 Public Relations			45.834		28.000		32.706
4.4.5.13 Uitgaven overige geldstromen			10.965		20.000		16.451
4.4.5.13 Boekverlies vaste activa			3.690		-		-
4.4.5.13 Overige overige lasten			17.044		41.000		32.910
Totaal overige lasten			446.550		329.950		321.018

6 Financiële baten en lasten

6.1 Financiële baten		2021		Begroot 2021		2020	
		€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten			10.562		10.625		10.564
			10.562		10.625		10.564
6.2 Financiële lasten		2021		Begroot 2021		2020	
		€	€	€	€	€	€
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten			9.620		2.000		10.119
			9.620		2.000		10.119

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

		2021	
		€	€
2.1.1.1	Algemene reserve (publiek)		-375.514
2.1.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>		
2.1.1.2.10	Reserve nulmeting	-2.187	
	Totaal bestemmingsreserves publiek		-2.187
	Totaal resultaat		<u><u>-377.700</u></u>

GESEGMENTEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021**En vergelijkende cijfers 2020****PO**

		2021		Begroot 2021		2020	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	6.817.711		6.338.541		6.563.840	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	93.704		69.579		43.064	
3.5	Overige baten	298.276		231.126		326.385	
	<i>Totaal baten</i>		<i>7.209.691</i>		<i>6.639.246</i>		<i>6.933.289</i>
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	6.677.636		6.265.678		7.116.604	
4.2	Afschrijvingen	114.792		113.007		108.962	
4.3	Huisvestingslasten	507.032		535.494		511.305	
4.4	Overige lasten	739.094		557.859		573.097	
	<i>Totaal lasten</i>		<i>8.038.553</i>		<i>7.472.039</i>		<i>8.309.969</i>
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		<i>-828.862</i>		<i>-832.793</i>		<i>-1.376.680</i>
6	Saldo financiële baten en lasten *		734		6.728		348
	Totaal resultaat *		-828.128		-826.065		-1.376.332

*(- is negatief)

GESEGMENTEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021**En vergelijkende cijfers 2020****VO**

		2021		Begroot 2021		2020	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	2.511.459		2.310.854		2.408.091	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	67.322		25.799		10.435	
3.5	Overige baten	60.608		37.500		41.326	
	<i>Totaal baten</i>		<i>2.639.389</i>		<i>2.374.153</i>		<i>2.459.852</i>
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	1.782.276		1.862.585		1.878.393	
4.2	Afschrijvingen	37.330		37.351		36.693	
4.3	Huisvestingslasten	146.876		165.159		146.571	
4.4	Overige lasten	222.686		247.508		216.343	
	<i>Totaal lasten</i>		<i>2.189.167</i>		<i>2.312.603</i>		<i>2.278.001</i>
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		<i>450.222</i>		<i>61.550</i>		<i>181.851</i>
6	Saldo financiële baten en lasten *		207		1.898		98
	Totaal resultaat *		450.429		63.448		181.949

*(- is negatief)

Resultaat op bedrijfsniveau

Totaal resultaat PO	-828.128	-826.065	-1.376.332
Totaal resultaat VO	450.429	63.448	181.949
Totaal resultaat op bedrijfsniveau (zie Staat van	<u>-377.700</u>	<u>-762.617</u>	<u>-1.194.384</u>

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partijen

Statutaire naam	Juridische vorm 2021	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelname percentage
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn VO	Stichting	Apeldoorn	4	0%
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn PO	Stichting	Apeldoorn	4	0%

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

VERANTWOORDING SUBSIDIES

De subsidies die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

G1. Subsidies zonder verrekeningsclausule

	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikkingen geheel uitgevoerd en afgerond
Omschrijving	Kenmerk	Datum	
Subsidie voor studieverlof	1091275-1	22-09-2020	Ja
Subsidie voor studieverlof	1176975-1	27-07-2021	Nee
Subsidie impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB210219	13-12-2021	Nee

G2A. Subsidies met verrekeningsclausule, aflopend

Niet van toepassing

G2B. Subsidies met verrekeningsclausule, doorlopend

Niet van toepassing

WNT-VERANTWOORDING 2021

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt. Op de stichting is het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs van toepassing.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria, te weten:

- a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten
- c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2021
Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	6
Bezoldigingsklasse	B
Bezoldigingsmaximum	€ 138.000

WNT-VERANTWOORDING 2021

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2021

Naam	D.J. Rensink	L.H. Wijtsma
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Voorzitter RvB
Aanvang functievervulling in 2021	00-01	01-01
Einde functievervulling in 2021	00-01	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,0000	0,9000
Dienstbetrekking	0	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	-	€	89.408
Beloningen betaalbaar op termijn	€	-	€	17.844
Subtotaal	€	-	€	107.252
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	-	€	124.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€	-	€	-

Bezoldiging

€	-	€	107.252
----------	----------	----------	----------------

Het bedrag van de overschrijding	€	-	€	-
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.		n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		n.v.t.	

Gegevens 2020

Functiegegevens	Voorzitter RvB	Voorzitter RvB
Aanvang functievervulling in 2020	01-01	01-09
Einde functievervulling in 2020	31-08	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,6000	0,9000
Dienstbetrekking	ja	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	49.312	€	28.867
Beloningen betaalbaar op termijn	€	7.877	€	5.190
Subtotaal	€	57.189	€	34.057
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	62.800	€	47.100
Bezoldiging	€	57.189	€	34.057

WNT-VERANTWOORDING 2021**1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12**

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaands 1 t/m 12 van de functievervulling.

WNT-VERANTWOORDING 2021**1c. Toezichthoudende topfunctionarissen**

Niet van toepassing, er zijn geen toezichthoudende topfunctionarissen.

WNT-VERANTWOORDING 2021**1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder**

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder.

Gegevens 2021

Naam	Functie
L.H. Wijtsma	Voorzitter bestuur
P.J.H. Bouwsema	Voorzitter RvT
L. van Oorspronk	Lid RvT
F.H. ten Klooster	Lid RvT
L. Vos	Lid RvT

WNT-VERANTWOORDING 2021**1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700**

Niet van toepassing, er zijn geen topfunctionarissen inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij het bevoegd gezag en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen.

WNT-VERANTWOORDING 2021**1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is.**

Niet van toepassing, er zijn geen (voormalige) (aangemerkte) leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking bij een of meer andere WNT-instellingen.

WNT-VERANTWOORDING 2021**1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatie van toepassing is.**

Niet van toepassing, er zijn geen (voormalige) (aangemerkte) leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking bij een of meer andere WNT-instellingen.

WNT-VERANTWOORDING 2021**2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen**

Niet van toepassing, er zijn geen (aangemerkte) topfunctionarissen, met of zonder dienstbetrekking, waaraan een uitkering is verstrekt.

WNT-VERANTWOORDING 2021**3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT**

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

GEGEVENS OVER RECHTSPERSOON

Statutaire naam:	Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn
Juridische vorm	Stichting
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Nr. Bevoegd gezag	72464
Nr. Handelsregister:	40103192
Webadres:	www.cso-apeldoorn.nl

Adres:	Meester van Hasseltlaan 7316 DK Apeldoorn
--------	---

Telefoonnummer:	055-5889889
E-mailadres:	info@cso-apeldoorn.nl

Contactpersoon:	L.H. Wijtsma
Telefoonnummer:	
E-mailadres:	e.wijtsma@cso-apeldoorn.nl

RIO-instellingscodes	72464
----------------------	-------

01FJ De Prinsenhof
02VX De Zonnehoeke
15DN De Boog

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN RAAD VAN TOEZICHT

Apeldoorn,-.....-2022

L.H. Wijtsema

Voorzitter college van bestuur

P.J.H. Bouwsema

Voorzitter raad van toezicht

L. van Oorspronk

Lid raad van toezicht

F.H. ten Klooster

Lid raad van toezicht

L. Vos

Lid raad van toezicht

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Er is statutair niets geregeld inzake de bepaling van het resultaat